

Bryssel 28.5.2018
COM(2018) 340 final

2018/0172 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämisestä

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

{SEC(2018) 253 final} - {SWD(2018) 254 final} - {SWD(2018) 255 final} -
{SWD(2018) 256 final} - {SWD(2018) 257 final}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Muovijätteen määrä valtamerissä ja merissä kasvaa. Muovijäte vahingoittaa ekosysteemejä, luonnon monimuotoisuutta ja mahdollisesti ihmisten terveyttä sekä aiheuttaa laajaa huolta. Samaan aikaan roskaamalla hukataan arvokasta materiaalia, joka olisi voitu siirtää takaisin talouden kiertoon. Rannoilla suoritettujen laskentojen perusteella 80 – 85 prosenttia merien roskista on muovia.

Kertakäyttöiset muovituotteet muodostavat noin puolet kaikista laskennoissa Euroopan rannoilta löytyneistä meriroskista. Kymmenen yleisintä havaittua kertakäyttöisten muovituotteiden ryhmää muodostaa 86 prosenttia kertakäyttöisten muovituotteiden määrästä (ja muodostaa näin 43 prosenttia kaikista laskennoista Euroopan rannoilta löydetystä meriroskista). Muovia sisältävien kalastusvälineiden osuus Euroopan rannoilta löydetystä meriroskista on 27 prosenttia. Tässä aloitteessa keskitytään näin olleihin näihin kymmeneen useimmin esiintyvään kertakäyttöisten muovituotteiden ryhmään sekä pyydyksiin, joiden yhteisosuus laskennoissa löydetystä meriroskista on noin 70 prosenttia.

Muovia on laajalti saatavilla, se on hitaasti hajoavaa ja sillä on usein myrkyllisiä ja muita haitallisia vaikutuksia. Hajoamisen hitauden vuoksi muoviroskien vaikutukset kasvavat joka vuosi, kun valtameriin kertyy yhä enemmän muovijätettä. Muovijäämiä on löydetty useista merieläimistä, merikilpikonnista, hylkeistä, valaista, linnuista samoin kuin useista kala- ja äyriäislajeista. Näin muovi pääsee elintarvikeketjuun. Sen lisäksi, että muovista on haittaa ympäristölle ja mahdollisesti ihmisten terveydelle, muoviroskat haittaavat esimerkiksi matkailua, kalastusta ja merenkulkua.

Muovijätteen määrän lisääntymisen ja sen joutumisen meriympäristöön taustalla on muovin koko arvoketju ja markkinat sekä ihmisten käyttäytymis- ja sosiaaliset trendit. Useat tekijät ovat johtaneet nykyiseen tilanteeseen. Näitä ovat esimerkiksi muovin laaja saatavuus, valmisruokatrendi sekä sellaisten kannustimien puute, joilla varmistetaan jätteen asianmukainen kerääminen ja käsittely. Kannustimien puutteen johdosta jätteen käsittely on huonoa ja infrastruktuuri riittämätöntä.

Euroopan unionin velvollisuutena on torjua unionin aiheuttamaa merien roskaantumista ja se onkin sitoutunut toimimaan maailmanlaajuisesti, erityisesti G 7 - ja G 20 -maiden tasolla, mutta myös YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden¹ täytäntöönpanon kautta. Tällä aloitteella EU nousee maailmanlaajusten pyrkimysten eturintamaan, mikä antaa uskottavuutta ja vahvuutta sen kansainvälisille toimille tällä alalla.

Merien roskaantuminen on luonteeltaan valtioiden rajat ylittävää, koska jäte liikkuu meriympäristössä ja eri maista peräisin oleva jäte voi vaikuttaa muihin jätteisiin. Merien roskaantumisen vähentämiseksi tarvitaan yhteisiä toimia. Samalla on varmistettava, että yhtenäismarkkinoilla on korkeat ympäristövaatimukset ja yritysten oikeusvarmuus on hyvä. Tästä syystä Euroopan komissio sitoutui muovistrategiassa² suunnittelemaan uusia tapoja torjua muovijätettä. Toimien perustana ovat jäsenvaltioissa jo käynnissä olevat toimet ja

¹ Erityisesti kestävä kehityksen tavoite 14, joka koskee valtamerien, merien ja meriluonnonvarojen suojelemista ja kestävää käyttöä, ja kestävä kehityksen tavoite 12, joka koskee kestävää kulutusta ja tuotantomalleja.

² Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaaliskomitealle ja alueiden komitealle: EU:n strategia muoveista kiertotaloudessa (COM(2018)28 final).

lähestymistapa tulee olemaan samantyyppinen kuin kevyiden muovisten kantokassien yhteydessä.

Tässä aloitteessa keskitytään EU:n toimiin merten makromuovijätteen torjumiseksi. Se täydentää muita EU:n politiikkoja, joiden tavoitteena on meriympäristön roskaantumisen vähentäminen, kuten jätteitä, jätevesiä sekä meriympäristöä koskeva EU:n lainsäädäntö sekä satamien vastaanottolaitteita koskeva EU:n direktiivi.

Tämän aloitteen päätavoitteena on ehkäistä ja vähentää kertakäyttöisten muovisten kantokassien ja muovien sisältävien kalastusvälineiden aiheuttamaa merien roskaantumista täydentämällä EU:n muovistrategiassa jo suunniteltuja toimia, puuttamalla havaittuihin puutteisiin voimassa olevissa toimitissa ja lainsäädännössä ja vahvistamalla edelleen EU:n systemaattista lähestymistapaa tähän asiaan. Mikromuovien muodostavat merkittävän osan merien muovivirosta. EU:n muovistrategiaan sisältyykin jo erityisiä toimenpiteitä mikromuovien syntymisen ehkäisemiseksi. Näitä ovat: REACH-asetuksen³ mukaiset rajoitukset lisätyn mikromuovien määrästä tuotteissa, oxo-muoveja koskevat rajoitukset sekä toimenpiteet muista lähteistä (renkaat, tekstiilit ja muovipelletit) peräisin olevien mikromuovien vähentämiseksi. Tässä aloitteessa keskitytään näin ollen kertakäyttöisten muovituotteiden sekä muovien sisältävien kalastusvälineiden, jotka ovat makromuovia, määrän vähentämiseen.

Aloite olisi nähtävä osana laajempaa kokonaisuutta siirryttäessä kiertotalouteen. Aloitteella tuetaan innovatiivisia ratkaisuja liiketoimintamalleja sekä kertakäyttötuotteiden vaihtoehtojen ja ei-kertakäyttötuotteiden kehittämiseksi. Tällä systemaattisella muutoksella ja materiaalien korvaamisella toisilla edistetään biopohjaisten vaihtoehtojen käyttöä ja innovatiivista biotaloutta, luodaan yrityksille uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja parannetaan kuluttajien mukavuutta.

Lisäksi erityisesti juomapullojen osalta aloitteella on välittömiä ja myönteisiä vaikutuksia keräysasteeseen, kerätyn materiaalin laatuun ja kierrätykseen. Kierrätysyrityksille tarjoutuu uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja kierrätysmateriaalien osuus tuotteissa kasvaa.

Meriympäristön roskaantumisen vähentäminen luo taloudellisia mahdollisuuksia. Kiertotalous parantaa EU:n yritysten kilpailukykyä edistämällä resurssitehokkaan ja hiilivapaan talouden luomista sekä sitä ylläpitävien työpaikkojen muodostumista. Innovointi tuotesuunnittelussa muovivirosten ja mikromuovien välttämiseksi, mutta myös investoinnit merivirosten syntymisen ehkäisemiseksi (esimerkiksi jätteiden ja jätevesien käsittely satamien vastaanottolaitteissa tai kalaverkkojen kierrätys) ja kestäviin vaihtoehtoihin materiaaleihin, tuotteisiin ja liiketoimintamalleihin, joilla voidaan luoda työpaikkoja sekä vahvistaa teknisiä ja tieteellisiä taitoja sekä teollisuuden kilpailukykyä aloilla, joita kohtaan kansainvälinen kiinnostus on lisääntymässä.

Merien roskaantumista on seurattu useiden vuosien ajan Euroopan rannoilla laskentaan perustuvilla yhdenmukaistetuilla menetelmillä⁴. Rannoilla tehtävät roskien laskennat ovat kansainvälisesti hyväksytty merivirosten koostumuksen kohtuullinen indikaattori.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1907/2006, annettu 18 päivänä joulukuuta 2006, kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta (EUVL L 396, 30.12.2006, s. 1).

⁴ Meristrategiadirektiivin täytäntöönpanoa koskevat jäsenvaltioiden laatimat ja YTK:n kokoamat kertomukset.

Lyhyt katsaus kertakäyttöisten muovituotteisiin ja kalastusvälineisiin sekä komission ehdotukseen kuuluvat toimenpiteet esitetään jäljempänä olevassa taulukossa.

	Kulutuksen vähentäminen	Markkina rajoitukset	Tuotesuunnitteluvaatimukset	Merkintävaatimukset	Laajennettu tuottajan vastuu	Erilliskeräystavoite	Valistustoimenpiteet
Elintarvikepakkaukset	X				X		X
Juomakupit	X				X		X
Vanupuikot		X					
Aterimet, lautaset, sekoittimet, pillit		X					
Ilmapallojen sauvat		X					
Ilmapallot				X	X		X
Pakkaukset ja kääreet					X		X
Juomapakkaukset sekä niiden korkit ja kannet			X		X		X
- Juomapullot			X		X	X	X
Tupakkatuotteiden suodattimet					X		X
Hygieniatarvikkeet:				X	X		X
- kosteuspyyhkeet				X			X
- terveyssiteet							
Kevyet muoviset kantokassit					X		X
Kalastusvälineet					X		X

• Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa

Koska tässä aloitteessa keskitytään resurssien tehokkaampaan käyttöön ja kokonaisuudessaan tehokkaampaan muovien kiertotalouteen, jossa talouden ja ympäristönsuojelun tehokkuus on aikaisempaa parempi, aloite on täysin kiertotaloutta koskevan toimintapolitiikan tavoitteiden mukainen. Kiertotalous on erottamaton osa komission puheenjohtaja Junckerin kymmentä painopistettä, erityisesti työllisyyttä, kasvua ja investointeja koskevaa ensimmäistä painopistettä. Tämä aloite tuotiin esille myös EU:n muovistrategiassa yhtenä kiertotaloutta koskevan toimintasuunnitelman keskeisenä toimenä.

Ehdotus on yhdenmukainen jätteitä ja vesihuoltoa koskevan voimassa olevan EU:n lainsäädännön, kuten jättepolitiikan puitedirektiivin⁵, pakkauksia ja pakkausjätteitä koskevan

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/98/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta (EUVL L 312, 22.11.2008, s. 3–30).

direktiivin⁶, meristrategiapuitedirektiivin⁷ ja yhdyskuntajätevesien käsittelyä koskevan direktiivin⁸ kanssa, ja täydentää niitä.

Voimassa olevassa lainsäädännössä säädetään yleisestä jätteen syntymisen ehkäisemisestä ja jätehuollon tavoitteista merien roskaantumisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi ja vahvistetaan olemassa olevaa jätelainsäädäntöä ja jätetään toimenpiteiden valinta jäsenvaltioille. Tässä ehdotuksessa säädetään erityisistä tavoitteista ja toimenpiteistä pahiten roskaavien kertakäyttöisten muovituotteiden ja muovisia sisältävien kalastusvälineiden aiheuttamien ongelmien vähentämiseksi. Näin ollen sillä täydennetään jätepolitiikan puitedirektiivin, sellaisena kuin se on muutettuna vuonna 2018, 9 artiklassa vahvistettua tavoitetta, jonka mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteitä merien roskaantumisen pysäyttämiseksi ja meriroskien syntymisen estämiseksi sekä näiden roskien puhdistamiseksi. Lisäksi ehdotuksella täydennetään jätteitä koskevan puitedirektiivin 8 artiklan säännöstä säättämällä laajennetusta tuottajan vastuusta jäsenvaltioiden tasolla roskaantumisen ehkäisemisen ja jätehuollon, mukaan luettuna kertakäyttöisten muovituotteiden poistaminen luonnosta, kustannusten kattamiseksi.

Tällä ehdotuksella täydennetään myös meristrategiapuitedirektiiviä, jolla jäsenvaltiot velvoitetaan saavuttamaan merivesien hyvä ympäristön tila vuoteen 2020 mennessä. Meristrategiapuitedirektiivissä on yksi merten roskaantumisen varattu kuvaaja. Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on laadittava toimenpideohjelmia sen varmistamiseksi, että roskaantuminen ei ominaisuuksiltaan eikä määrältään aiheuta haittaa rannikko- ja meriympäristölle. Tämän lainsäädäntöehdotuksen tieteellisen perustan muodostaa meristrategiapuitedirektiivin puitteissa jo pitkään jatkunut Euroopan rantojen roskaantumisen seuranta. Tiettyjen tuotteiden osalta tässä ehdotuksessa mennään pidemmälle kuin meristrategiapuitedirektiivin vaatimuksissa, koska tällä ehdotuksella säännellään yksittäisiä pilaantumislähteitä meriympäristön muovisaasteiden aiheuttajien ja reittien yksilöimisen ansiosta.

Johdonmukaisuus on varmistettu myös yhdyskuntajätevesidirektiivin kanssa, jossa säädetään yhdyskuntajätevesien keräämisestä ja käsittelystä sekä vahvistetaan käsittelyn laatuvaatimukset. Vaikka direktiivin avulla saadaan merkittävä osuus ympäristöön päässeistä epäpuhtauksista otettua talteen, sen vaikutus ei tällä hetkellä ole riittävän tehokas erityisesti sadevesitulvien talteenoton ja käsittelyn osalta. Lisäksi tiettyjä viemäriin huuhdottuja tuotteita, kuten muovisia vanupuikkoja ja hygieniatuotteita ei saada helposti otettua talteen nykyisissä laitoksissa, joten ne päätyvät Euroopan rannoille. Tällä lainsäädäntöehdotuksella täydennetäänkin edellä mainittua direktiiviä, koska siinä ehdotetaan jätevedenkäsittelyvaihtetta edeltäviä toimia, kuten tietoisuuden lisäämistä, laajennettua tuottajan vastuuta sekä tietyille kertakäyttöisille muovituotteille asetettavia merkintävaatimuksia.

Tällä ehdotuksella otetaan myös käyttöön toimenpiteitä maihin palautettujen muovien sisältävien kalastusvälineiden loppukäsittelyä ja sen rahoitusta varten. Näiden mekanismien ja kannustimien odotetaan lisäävän käyttöikänsä päättyessä talteen otettujen kalastusvälineiden määrää. Kalastusvälineistä syntyvän jätteen käsittelyä säännellään ja tuetaan taloudellisesti jossain määrin muiden EU:n välineiden kautta. Niiden avulla pyritään erityisesti linkittämään yleiset mereen liittyvistä lähteistä ja kalastusvälineistä peräisin olevia jätteitä ja roskaamista

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1994/62/EY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1994, pakkauksista ja pakkausjätteistä, EYVL L 365, 31.12.1994, s. 10).

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/56/EY, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2008, yhteisön meriympäristöpolitiikan puitteista (EYVL L 164, 25.6.2008, s. 19).

⁸ Neuvoston direktiivi 91/271/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1991, yhdyskuntajätevesien käsittelystä, (EYVL L 135, 30.5.1991, s. 40–52).

koskevat säännöt ja merellä kadonneiden tai hylättyjen kalastusvälineiden paikantaminen ja niistä raportointi. Tällä ehdotuksella täydennetään satamien vastaanottolaitteita koskevaa voimassa olevaa lainsäädäntöä⁹, jossa käsitellään laivoista peräisin olevien jätteiden siirtämistä maihin. Tätä säädöstä tarkistetaan¹⁰ parhaillaan. Ehdotetussa tarkistuksessa sisällytetään kalastusluvat sadan prosentin välillisen maksun järjestelmään, jolloin niillä on oikeus jättää kaikki jätteensä satamiin, mukaan lukien hylätyt kalastusvälineet. Lisäksi se täydentää suunniteltua ehdotettua kalastuksenvalvonta-asetuksen¹¹ tarkistusta siten, että kadonneiden kalastusvälineiden raportointia koskevaa säännöstä vahvistetaan, kuten myös kadonneiden välineiden palauttamista koskevia säännöksiä.

Nykyisessä ehdotuksessa käsitellään ainoastaan osaa merten muovijätteisiin liittyvistä kysymyksistä. Se on sisällytetty kokonaisvaltaiseen ja yhdenmukaiseen eurooppalaiseen lähestymistapaan, jolla voidaan puuttua kaikkiin meriympäristöön joutuneen muovijätteen aiheuttamiin ongelmiin, kuten äskettäin hyväksytyssä muovistrategiassa yksityiskohtaisesti selostetaan. Tässä strategiassa korostetaan nykyisen oikeudellisen ja toimintapoliittisen kehyksen puutteita merien muovijätteen ehkäisemisessä ja ehdotetaan kohdennettuja toimenpiteitä muovien, erityisesti muovipakkausten, ehkäisemisen, keräämisen ja kierrätettävyyden parantamiseksi. Tavoitteena on myös kehittää sääntelykehys biohajoavalle muoville ekosysteemeille koituvan haitan estämiseksi. Euroopan kemikaalivirasto valmistelee rajoituksia koskevaa asiakirja-aineistoa, joka koskee tarkoituksellisesti valmisteisiin, kuten kosmetiikkaan, lisättyjä mikromuovihiukkasia, sekä oxo-hajoavia muoveja. Toimenpiteitä valmistellaan lisäksi myös sellaisten mikromuovien käytön ehkäisemiseksi, joita ei ole lisätty tuotteeseen tarkoituksellisesti, mutta joita on muodostunut käytön aikana, kuten esimerkiksi renkaista ja tekstiileistä irronneet mikromuovit. Lisäksi vähennetään muovipellettien esivalmistuksen aikaisia vuotoja.

• **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Edellä esitettyjen ympäristötavoitteiden lisäksi ehdotuksella pyritään estämään sisämarkkinoiden pirstoutuminen edelleen, mikä on yksi unionin päätavoitteista.

Aloite on täysin muovistrategian innovoinnin periaatteen ja siihen liittyvien mahdollistavien toimien mukainen. Tavoitteena on edistää innovointia ja investointeja kiertotalouden mukaisiin sovelluksiin, kuten esimerkiksi EU:n tutkimusrahoitus Horisontti 2020 -ohjelman puitteissa ja Euroopan rakenne- ja investointirahastojen avulla.

Yleisemmällä tasolla tällä aloitteella edistetään Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteiden (SDGt) 12 ja 14¹² saavuttamista sekä tiedonannossa Kansainvälinen valtamerten hallinnointi¹³ ja Maltalla vuonna 2017 järjestetyssä Our Ocean -konferenssissa tehtyjen sitoumusten kunnioittamista. Tämä aloite on sopusoinnussa vuonna 2017

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/59/EY, annettu 27 päivänä marraskuuta 2000, aluksella syntyvän jätteen ja lastijäämien vastaanottolaitteista satamissa (EYVL L 332, 28.12.2000, s. 81).

¹⁰ COM(2018) 33 lopullinen.

¹¹ Neuvoston asetus (EY) N:o 1224/2009, annettu 20 päivänä marraskuuta 2009, yhteisön valvontajärjestelmästä, jonka tarkoituksena on varmistaa yhteisen kalastuspolitiikan sääntöjen noudattaminen (EUVL L 343, 22.12.2009, s. 1).

¹² Vuonna 2015 valtiot hyväksyivät kestävän kehityksen toimintaohjelman (Agenda 2030) ja sen 17 kestävän kehityksen tavoitetta. Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteen 12 avulla pyritään varmistamaan kestävät kulutus- ja tuotantotavat ja tavoitteen 12 avulla pyritään vuoteen 2025 mennessä merkittävästi vähentämään kaikkea meriympäristön pilaantumista, erityisesti maalla tapahtuvista toiminnoista aiheutuvaa, mukaan lukien merien roskaantuminen ja ravinteiden aiheuttama pilaantuminen,

¹³ (Komission yksiköiden valmisteluasiakirja) SWD(2016) 352 final.

hyväksytyn EU:n syrjäisimpiä alueita¹⁴ koskevan strategian kanssa. Tässä strategiassa tunnustetaan matkailualan ja sinisen talouden samoin kuin kiertotalouden kasvun mahdollisuudet.

Lisäksi ehdotus on johdonmukainen suhteessa EU:n kansainvälisten kauppapoliittisten velvoitteiden kanssa. Sillä varmistetaan erityisesti EU:n alueella tuotettujen tuotteiden ja maahantuotujen tuotteiden syrjimätön kohtelu.

Ehdotuksella edistetään myös vuoteen 2020 ulottuvan seitsemännen ympäristöä koskevan toimintaohjelman ensimmäisen ensisijaisen tavoitteen: ”Suojella, säilyttää ja parantaa unionin luonnonpääomaa¹⁵” saavuttamista. Se vastaa myös ensisijaista tavoitetta 4, jonka mukaan yleisön on saatava selkeää ympäristötietoa kansallisella tasolla. Tämän mahdollistamiseksi ehdotuksessa on ristiinviittauksia ja taataan yhdenmukaisuus direktiivin 2003/4/EY¹⁶ ja INSPIRE-direktiivin¹⁷ vaatimusten kanssa.

Ehdotuksella pyritään myös varmistamaan, että seuranta- ja raportointivelvoitteet ovat mahdollisimman yksinkertaiset jäsenvaltioiden hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Tämä on parempaa sääntelyä koskevan EU:n tavoitteen¹⁸ sekä raportointia ja seurantaa koskevan toimivuustarkastuksen¹⁹ mukaista.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

• Oikeusperusta

Ehdotuksen päätavoitteena on ehkäistä ja vähentää tiettyjen muovituotteiden vaikutuksia ympäristölle ja erityisesti vesiympäristölle. Tähän päästään määrittelemällä erityiset jätteen syntymisen ehkäisemisen ja jätehuollon tavoitteet ja toimenpiteet sellaisten kertakäyttöisten muovituotteiden osalta, joita löytyy eniten EU:n rannoilta, sekä muovisia sisältävien kalastusvälineiden osalta. Toimimalla näin koordinoitusti koko unionin alueella, edistetään ehdotuksella myös unionin markkinoiden moitteetonta toimintaa. Näin ollen ehdotus perustuukin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 192 artiklan 1 kohtaan.

• Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)

Koska roskilla on taipumus kulkeutua muualle tuulen, virtausten ja vuoroveden mukana, on jätteen aiheuttama pilaantuminen ja merien roskaantuminen luonteeltaan valtioiden rajat ylittävää, eivätkä samat merialueet ja sisävedet jakavat valtiot voi niitä yksin käsitellä. Toteutettavien toimien on oltava yhteensovitettuja sen varmistamiseksi, ettei meren toisella puolella toteuttavat pyrkimykset mitätöidy toisen puolen toimimattomuuden takia. Tästä syystä merten roskaantumista voi tehokkaasti ehkäistä ja vähentää ainoastaan EU:n tason

¹⁴ COM(2017)623

¹⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1386/2013/EU, annettu 20 päivänä marraskuuta 2013, vuoteen 2020 ulottuvasta yleisestä unionin ympäristöalan toimintaohjelmasta ”Hyvä elämä maapallon resurssien rajoissa”, (EUVL L 354, 28.12.2013, s. 171–200).

¹⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/4/EY, annettu 28 päivänä tammikuuta 2003, ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta ja neuvoston direktiivin 90/313/ETY kumoamisesta (EUVL L 41, 14.2.2003, s. 26–32).

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/2/EY, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2007, Euroopan yhteisön paikkatietoinfrastruktuurin (INSPIRE) perustamisesta (EUVL L 108, 25.4.2007, s. 1–14).

¹⁸ SWD(2015)111 final

¹⁹ COM(2017)312 final

johdonmukaisella ja kokonaisvaltaisella toimintapoliittisella lähestymistavalla. Kun lisäksi otetaan huomioon, että ongelma on maailmanlaajuinen, tätä yhteistyötä vahvistetaan Euroopan unionin toimilla ja osallistumisella Euroopan alueellisissa meriä koskeviin yleissopimuksiin, koska niissä kaikissa on hyväksytty alueellisia toimintasuunnitelmia merien roskaantumisen torjumiseksi, samoin kuin EU:n ja sen jäsenvaltioiden tekemillä maailmanlaajuisilla sitoumuksilla esimerkiksi YK:n ympäristökokous UNEA:n tai kestävän kehityksen tavoitteiden puitteissa.

Mikäli jäsenvaltiot toteuttavat yhteensovittamattomia toimenpiteitä, joiden soveltamisalat, prioriteetit ja tavoitetaso eroavat toisistaan, on vaarana markkinoiden pirstoutuminen. Nykyiset toimet on suunnattu muovituotteisiin ja niissä sovelletaan erilaisia lähestymistapoja (esimerkiksi Italiassa on kielletty muoviset vanupuikot ja Ranskassa on rajoitettu kertakäyttöisten muovimukien ja -lautasten markkinoille saattamista, elleivät ne täytä tiettyjä biohajoavuutta koskevia perusteita). Tämä voisi johtaa monenlaisiin markkinoille pääsyn rajoituksiin jäsenvaltioissa, tavaroiden vapaan liikkuvuuden esteisiin ja siihen, etteivät tasapuoliset toimintaedellytykset tuottajien välillä eri maissa toteudu. Tämä vaarantaisi laajempia vaikutuksia niin EU:ssa kuin kansainvälisellä tasollakin omaavan merien roskaantumista koskevan tavoitteen tehokasta saavuttamista. Tästä syystä on tarpeen luoda yhdenmukaistettu lainsäädäntökehys, jossa asetetaan yhteisiä tavoitteita ja toimenpiteitä EU:n tasolla merien roskaantumisen estämiseksi ja vähentämiseksi. Jäsenvaltioiden toimenpiteet olisi suunnattava tiettyihin kertakäyttöisiin muovituotteisiin sekä muovია sisältäviin kalastusvälineisiin. Vaikka toimenpiteet perustuvatkin samaan lähestymistapaan, on ne eriytetty muovituotteen tyyppin mukaan ottaen huomioon mahdollisten EU:n toimien lisäarvo ja täydentävyys EU:n jäsenvaltioiden toteuttamien toimien kanssa.

Joidenkin tuotteiden (esimerkiksi muovisten juomapakkausten korkit ja kannet) osalta roskaantumisongelmaan ja muihin ympäristövaikutuksiin voidaan tehokkaimmin puuttua tekemällä muutoksia tuotesuunnitteluun ja vaihtamalla kestäviin materiaaleihin (esimerkiksi muovin korvaaminen). Yritysten tasapuoliset toimintaedellytykset ovat tärkeitä tällaisissa tapauksissa, joissa tuotevaatimusten ja sisämarkkinoille pääsyn välillä on selvä yhteys.

Lisäksi toissijaisuusperiaatteen mukaisesti tässä ehdotuksessa jätetään joidenkin toimenpiteiden osalta tiettyä joustavuutta jäsenvaltioille. Ne voivat valita soveltuvimmat täytäntöönpano- ja tiedonkeruumenetelmät. Jäsenvaltioilla on muun muassa laaja harkintavalta päättäessään kansallisista toimenpiteistä. He voivat ottaa paikalliset olosuhteet huomioon päättäessään toimenpiteistä tiettyjen tuotteiden kulutuksen merkittävää vähentämistä koskevan EU:n tavoitteen saavuttamiseksi.

- **Suhteellisuusperiaate**

Ehdotus on kohdennettu ja oikeasuhteinen, koska siinä keskitytään yleisimpiin laskennoissa Euroopan rannoilta löydettyihin makromuovituotteisiin, eli kertakäyttöisiin muovituotteisiin ja muovია sisältäviin kalastusvälineisiin. Siinä otetaan huomioon, että laskennat ovat ympäristövaikutusten sekä sosiaalisten ja taloudellisten vaikutusten paras indikaattori. Aloitteessa keskitytään kymmeneen useimmin löydettyyn kertakäyttöiseen muovituotteeseen, joiden osuus on 86 prosenttia kaikista laskennoissa löydetystä kertakäyttöisestä muovituotteesta (joiden kokonaisosuus kaikista meriroskista on siis 43 prosenttia). Kaikkien rannoilta löydettyjen kertakäyttöisten muovituotetyyppien sääntely ei olisi oikeasuhtaista mahdolliseen lisäarvoon verrattuna. Se aiheuttaisi tarpeettomia kustannuksia ja tarpeetonta taakkaa jäsenvaltioille.

Kalastusvälineitä koskevat toimenpiteet perustuvat saastuttaja maksaa -periaatteeseen, jolla pyritään erityisesti varmistamaan, että kalastusvälineiden valmistajat ottavat vastuun

tuotteidensa jätevaiheesta ja erityisesti parantavat näiden tuotteiden erilliskeräystä ja käsittelyä, erityisesti kierrätystä samoin kuin uudelleenkäyttöä. Näillä toimenpiteillä voidaan luoda kalastajille positiivisia kannustimia palauttaa kalastusvälineet rantaan ja varmistaa samalla, ettei toimenpiteillä rasiteta kohtuuttomasti kalastusalan toimijoita, erityisesti pieniä toimijoita.

Ehdotus soveltuu hyvin kiireellisen ympäristöongelman käsittelyyn. Sen ja voimassa olevan lainsäädännön sekä muovistrategian puitteissa suunniteltujen toimien avulla voidaan saavuttaa kunnianhimoisia ympäristötuloksia ja myönteisiä talousvaikutuksia. Niillä voi myös olla myönteinen, vaikkakin rajallinen, vaikutus nettotyöllisyyteen, niillä voidaan edistää innovointia, taata julkinen hyväksyntä ja edistää laajempaa resurssitehokkuutta.

Liitteenä olevassa vaikutusten arvioinnissa esitetään tarkemmin tämän lainsäädäntöehdotuksen osien suhteellisuusnäkökohtia.

- **Toimintatavan valinta**

Toimien kohteeksi valittuja kertakäyttöisiä muovituotteita koskevaa sääntelyä varten ehdotetaan erillistä lainsäädäntövälinettä. Tarkoituksena on määritellä erityisiä tavoitteita ja toimenpiteitä, jotta voidaan ehkäistä näiden tuotteiden päätymistä jätteenä mereen ja vähentää niiden vaikutusta merijätteeseen. Tällaisen erillisen lainsäädäntövälineen katsotaan olevan soveltuvim vaihtoehto, jotta vältettäisiin sääntelyn pirstaloituminen. Vaihtoehtoisena lähestymistapana olisi ollut useiden lainsäädännöllisten välineiden muuttaminen. Muutoksen kohteena olisivat olleet meristrategiapuitedirektiivi, pakkaus- ja pakkausjätedirektiivi, jätepolitiikan puitedirektiivi, satamien vastaanottolaiteita koskeva direktiivi sekä kalastuksen valvontaa koskeva direktiivi.

Tiettyjen tuotteiden, kuten esimerkiksi kertakäyttöisten muovituotteiden ja muovisia sisältävien kalastusvälineiden osalta, tilanteen yhdenmukaistaminen EU:n tasolla on tarpeen voimassa olevan EU:n lainsäädännön mukaisesti, on kuitenkin tarpeen jättää jäsenvaltioille joustoa, jotta ne voivat valita soveltuvimmat oikeudelliset, hallinnolliset ja taloudelliset välineet määriteltyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden täytäntöönpanemiseksi. Tästä syystä direktiivi on asianmukainen oikeudellinen väline suunniteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja toimenpiteiden toteuttamiseksi.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Tätä säädösehdotusta varten on laadittu laaja kuvaus voimassa olevasta lainsäädännöstä, jotta voitaisiin yksilöidä, missä tarvitaan EU:n täydentäviä toimia kertakäyttöisten muovituotteiden aiheuttaman roskaantumisen ja niiden ympäristövaikutusten vähentämiseksi. Näissä säädöksissä puututaan usein eri kulkeutumisreitteihin, ne eivät ole kohdennettuja eikä niiden tavoitteenasettelulla ole vielä ollut toivottua vaikutusta merien roskaantumiseen.

Kuten edellä jaksossa 2 todetaan, äskettäin hyväksytyssä muovistrategiassa yksilöidään sellaisten EU:n tason lainsäädäntöehdotuksen tarve, jossa kohteena ovat erityisesti kertakäyttöiset muovituotteet.

EU:n jätelainsäädännön mukaan kaikki jäte olisi kerättävä ja käsiteltävä asianmukaisesti. Jätelainsäädännössä määritetään kierrätystavoitteet yhdyskuntajätteelle (65 % vuoteen 2030 mennessä) ja muoviselle pakkausjätteelle (55 % vuoteen 2030 mennessä), jotka lisäävät lisää entisestään muovijätteen talteenottoa. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin saavuttaa nämä tavoitteet tehostamatta roskaantumisen estämistä koskevia toimiaan. Jätepolitiikan puitedirektiivin

tehdyt viimeisimmät muutokset edellyttävät, että jäsenvaltiot toteuttavat toimia meriroskien päälähteiden yksilöimiseksi ja toteuttavat toimenpiteitä näistä lähteistä peräisin olevien roskien syntymisen ehkäisemiseksi ja määrän vähentämiseksi. Useat riittämättömään jäteinfrastruktuuriin ja epäasianmukaiseen kuluttajakäyttäytymiseen liittyvät tekijät johtavat kuitenkin edelleen roskaantumiseen ja muovin joutumiseen ympäristöön. Tämä aloite täydentää uutta jätelainsäädäntöä tarjoamalla ratkaisuja Euroopan tasolla merkittävään osaan roskaantumisen lähteistä. Aloitteessa korostetaan tuotteisiin kohdistuvaa oikeudellista välinettä. Tämä lähestymistapa on saanut vahvistusta muovisia kantokasseja koskevan direktiivin myötä. Muovisia kantokasseja koskeva direktiivi on ensimmäinen EU:n säädös laatuaan ja sillä on saavutettu todellisia tuloksia kulutuksen vähentymisen ja ko. tuotteiden ympäristövaikutusten vähentymisen myötä.

Meristrategiapuitedirektiivin toimenpideohjelmien arviointi osoittaa, että ne tarjoavat hyödyllisen katsauksen toteutettuihin tai suunniteltuihin toimiin, mutta lisätoimenpiteitä tarvitaan, jotta ne olisivat tehokkaita. Tässä lainsäädäntöehdotuksessa, koska sillä säännellään yksittäisiä pilaantumislähteitä meriympäristön muovisaasteiden aiheuttajien ja reittien yksilöimisen ansiosta.

Eräs yhdyskuntajätevesien käsittelyä koskevan direktiivin rajoituksista, jota arvioidaan parhaillaan, liittyy tulvavesien talteenottoon ja käsittelyyn. Näitä säännöksiä on syytä tarkastella uudelleen. Tällä uudella säädösehdotuksella pyritään ratkaisemaan nämä ongelmat edistämällä tiedotuskampanjoita ja merkintävaatimuksia, joiden tarkoituksena on estää kertakäyttöisten muovituotteiden huuhtominen viemäriin. Jätevesien käsittelyjärjestelmät eivät pysty erottelamaan kaikkia näitä tuotteita jätevedestä.

Kalastusvälijätteitä säännellään useilla EU:n välineillä. Puutteet ovat kuitenkin edelleen huomattavia. Tällä hetkellä on puutetta erityisesti kannustimista, joilla alan toimijat saataisiin varmistamaan, että suurin mahdollinen määrä kalastusvälinjätettä palautuu maihin. Myöskään taakanjakomekanismeja ei ole käytössä. Satamien vastaanottolaitteita koskevan direktiivin käynnissä oleva tarkistus on tämän ehdotuksen linjoilla kalastusvälineiden sääntelyn osalta, koska siinä puututaan aikaisempiin lannistimiin, jotka vähensivät alusten halua tuoda omat sekä kalastusvälineiden mukana tulleet jätteet maihin. Lisäksi kalastuksen valvontaa koskevan asetuksen tarkistuksessa edellytetään, että aluksella olevien kalastusvälineiden merkitään, aluksella on kalastusvälineiden talteenottolaitteet, kadonneet kalastusvälineet otetaan talteen tai niistä raportoidaan, ellei niitä saada takaisin päivittäisen sähköisen raportoinnin kautta. Voimassa olevaa lainsäädäntökehystä voidaan kuitenkin vahvistaa säätämällä kannustimista, joiden avulla kalastusvälineitä voidaan hallinnoida aikaisempaa tehokkaammin erityisenä jätehuollon ja kierrätyksen jakeena. Tällä uudella säädösehdotuksella pyritään vastaamaan tähän laajennettua tuottajan vastuuta koskevan järjestelmän avulla.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Julkisessa kuulemisessa, joka pidettiin joulukuun 2017 ja helmikuun 2018 välisenä aikana, saatiin yli 1800 vastausta. 98,5 % vastaajista katsoi, että kertakäyttöisistä muovituotteista aiheutuvan meriympäristön roskaantumisen torjuminen on ”tarpeen”, ja 95 % piti toimia ”tarpeellisina ja kiireellisinä”. Yli 70 % valmistajista ja yli 80 % tuotemerkeistä ja kierrättäjistä piti toimia ”tarpeellisina ja kiireellisinä”. Vain 2 % vastaajista katsoi, että ei ole uusia toimenpiteitä Euroopan tasolla tarvita. 79 % vastaajista katsoi, että toimenpiteet jäivät tehottomiksi, ellei niitä toteuteta EU:n tasolla.

Suurin osa julkiseen kuulemiseen vastanneista kannatti laajennettua tuottajan vastuuta koskevien järjestelmien käyttöä roskien puhdistuskustannusten kattamiseksi. Laajennettu tuottajan vastuu onkin tämän lainsäädäntöehdotuksen keskeisin lisäarvoa tuottava asia verrattuna laajennettua tuottajan vastuuta koskevista järjestelmistä EU:n jätelainsäädännössä

säädettyihin vähimmäisvaatimuksiin. Lisäksi julkinen kuuleminen osoitti, että vastaajat tukevat parempaa suunnittelua koskevia lainsäädäntövaatimuksia yhtenä tehokkaimmista lähestymistavoista. Seuraavaksi eniten vastaajat kannattivat vähennystavoitteita, jotka onkin huomioitu ehdotuksessa keskeisinä toimina, jotka jäsenvaltiot voivat panna täytäntöön.

Kalastusvälineiden osalta 88 % vastaajista kannattaa toimenpiteitä, joilla luodaan kannustimia tuoda pyydyksiin jääneen roskat ja käyttöikänsä ohittaneen kalastusvälineet maihin; 77 % toivoi aluksiin ja satamiin parempia keräys- ja lajitteluvälineitä.

• **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Osana meristrategiapuitedirektiivin toimintakehystä on Yhteisen tutkimuskeskuksen meriroskia käsittelevän teknisen ryhmän (Joint Research Centre's Technical Group on Marine Litter) toimien (seurantaohjelmat, puhdistuskampanjat ja tutkimushankkeet) kautta kerätty tietoa Euroopan rannoilta kerätyistä meriroskista. Roskia kerättiin 276 rannalta 17 EU:n jäsenvaltion ja neljän alueellisen meren alueella vuonna 2016 Yhteensä 679 tutkimuksessa kerättiin kaikkiaan 355 671 roskaa. Ne lajiteltiin runsautensa mukaan pääasiassa meriympäristöstrategiadirektiivin pääluettelon meriroskia koskevan roskaluokan (Beach Litter Items) mukaisesti. Yhteisen tutkimuskeskuksen luetteloa käytettiin sitten koottaessa lyhyempää yksittäisten luokitusten luetteloa, josta käy ilmi sellaisten tuotteiden suhteellinen osuus, joilla on sama lähde, käyttötarkoitus, materiaali tai jotka kuuluvat yleisesti samaan määritellyyn toimintapolitiikan osa-alueeseen. Näitä tietoja täydennettiin useiden jo käynnissä olevien hankkeiden, kuten Euroopan ympäristökeskuksen kehittämän Marine Litter Watch -hankkeen²⁰, tiedoille.

Euroopan meripoliittinen seurantakeskuksen²¹ ja tietoverkko EMODNETin²² kumppanuus sekä alueelliset meriyleissopimuksen toivat myös keskeistä asiantuntemusta YTK:n työhön, kun se keräsi ja yhdenmukaisti tietoja, jotta saataisiin parempi yleiskuva muoviroskien määrästä Euroopan merissä ja merenpohjassa.

Kertakäyttöisten muovituotteiden ja kalastusvälineiden osalta Euroopan komissio turvautui myös ulkoisiin konsultteihin. Konsultit analysoivat kertakäyttöisiä muovituotteita YTK:n tietojen pohjalta löytääkseen syitä merien roskaantumiselle sekä meriroskien kulkureittejä. Konsultit ehdottivat myös keskeisiä toimenpiteitä, joita voitaisiin sisällyttää tähän uuteen lainsäädäntöehdotukseen kertakäyttöisten muovituotteiden aiheuttamien ongelmien ratkaisemiseksi. Kalastusvälineiden osalta järjestettiin toinen perusteellinen tutkimus²³, jotta saataisiin tietoja lainsäädännön puutteista ja siitä, millä toimenpiteillä voitaisiin täydentää voimassa olevaa perusskenaariota kalastusvälineiden meriympäristövaikutusten vähentämiseksi. Analyysissä otettiin huomioon asiaa koskevien tutkimusten kirjallisuuskatsaukset, seminaarit, joihin osallistui komission virkamiehiä ja ulkopuolisten sidosryhmien edustajia sekä kirjallisuustutkimukset, mukaan lukien PRODCOMin ja Eurostatin tietokannat (EU:n ulkoinen kauppa, tuonti, vienti ja tuotantoa koskevat tiedot).

Tutkimuksen aikana järjestettiin joukko muodollisia ja epämuodollisia haastatteluja sidosryhmien (julkiset laitokset, kansalaisjärjestöt, teollisuuden ja yritysten järjestöt) kanssa ongelma- ja vaikutusanalyysin kehittämiseksi. Näissä haastatteluissa tarkastellaan, mitkä vaihtoehdot olisivat teknisesti toteutettavissa ja mitkä olisivat tiettyjen vaihtoehtojen

²⁰ <https://www.eea.europa.eu/themes/water/europes-seas-and-coasts/marine-litterwatch>

²¹ <http://www.emodnet.eu/>

²² http://ec.europa.eu/environment/marine/international-cooperation/regional-sea-conventions/index_en.htm

²³ Tutkimus, jolla tuetaan vaikutustenarvioinnin vaihtoehtoja kalastuksesta aiheutuvan muovijätteen määrän ja haitallisten vaikutusten vähentämiseksi.

todennäköiset välittömät vaikutukset. Haastattelujen avulla kerättiin myös erityisiä tietoja, jotka liittyvät tuloksiin ja kustannuksiin ja siihen, miten nämä voivat muuttua mahdollisten toimenpiteiden tuloksena.

- **Vaikutustenarviointi**

Tiivistelmä vaikutusten arvioinnista on tämän ehdotuksen liitteenä. Sääntelyntarkastelulautakunta antoi kielteisen lausunnon, jota seurasi toinen lausunto, myönteinen varauksin²⁴, joka perustuu päivitettyihin vaikutustenarviointia. Lopullisessa lausunnossaan lautakunta panee merkille, että tarkistetussa raportissa tuodaan selkeämmin esille aloitteen soveltamisala, eli sen rajoittaminen vain makromuoveihin. Lisätietoja pyydettiin pääasiassa siitä, miten uusi väline täydentää voimassa olevaa lainsäädäntöä seuraavien asioiden osalta (1) kalastusvälineet (lisäarvoa verrattuna valvonta-asetukseen, satamien vastaanottolaitteita koskevaan direktiiviin ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoon) ja (2) kertakäyttöisiin muovituotteisiin liittyvät asiat (selvitys nykyisen lainsäädännön kunnianhimon puutteesta tai heikosta täytäntöönpanosta). Sääntelyntarkastelulautakunta pyysi lisätietoja kertakäyttöisten muovituotteiden haitallisuudesta ryhmänä ja yksittäisinä tuotteina sekä siitä, voivatko jäsenvaltioiden toimet johtaa markkinoiden pirstaloitumiseen.

Tästä syystä lopullisessa vaikutustenarvioinnissa täsmennetään vielä, että merien roskaantuminen aiheuttaa taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä haittoja ja ehdotetaan, miten nykyisen säännösten puutteita käsitellään, koska voimassa oleva jätehuolto, jäteveden käsittelyä, satamien vastaanottolaitteita jne. koskevassa voimassa olevassa lainsäädännössä ei käsitellä riittävästi tiettyjen tuotteiden vaikutuksiin liittyviä ongelmatekijöitä. Jätelainsäädännöllä vaikutetaan kertakäyttöisiin muovituotteisiin lähinnä kierrätystä lisäämällä. Roskaamiseen sillä ei niinkään voida vaikuttaa. Alkuvaiheen toimenpiteet, joilla pyritään vähentämään kulutusta, ovat tehokkaampia. Vaikutustenarvioinnissa vahvistettiin, että ryhmänä yleisimmin löydetty kertakäyttötuotteet ja kalastusvälineet muodostavat suuren osuuden makromuovista koostuvasta meriroskasta. Laskentojen mukaan ne muodostavat noin 70 % rantojen roskista, mutta myös kunkin yksittäisen tuotteen osalta niiden merkitys vaikuttaa. Kalastusvälineiden osalta lisätoimenpiteiden kehittäminen kuului EU:n muovistrategian ja satamien vastaanottolaitteita koskevan direktiivin²⁵ ehdotetun tarkistuksen mukaiseen lähestymistapaan. Tämän direktiivin ehdotetussa tarkistuksessa yksittäisiä kalastajia ei rangaista jätteen tuomisesta maihin. Satamamaksut kuitenkin kasvavat, jos maihin tuotavan jätteen määrä kasvaa ja jos jätteenkäsittelylaitteita on parannettava, erityisesti pienissä kalastussatamissa, joita käyttävät useat alukset. Sen lisäksi, että ehdotetussa laajennetun tuottajan vastuun järjestelmässä varmistetaan satamiin tuotujen kalastusvälinejätteiden käsittelyn parantaminen, siinä esitetään myös, että muovisia sisältävien kalastusvälineiden valmistajat kattavat tämän jätevirran käsittelykustannukset, mukaan lukien osa tai kaikki satamien vastaanottolaitteisiin liittyvistä kustannuksista.

Lisäksi arvioinnissa viitataan markkinoiden pirstaloitumisen lisääntyvään ja osoitettuun riskiin eli siihen, miten alueet tai yksittäiset jäsenvaltiot suhtautuvat kertakäyttöisiin muovituotteisiin ja muovisia sisältäviin kalastusvälineisiin. Tämän ehdotuksen tavoitteena on näin ollen varmistaa toimenpiteiden johdonmukaisuuden vähimmäistaso jäsenvaltioissa, jotta voidaan välttää epätasapuolisten toimintaedellytysten muodostuminen, mikä vuorostaan vaarantaisi roskaantumisen vähentämistä koskevan tavoitteen saavuttamisen. Tässä

²⁴ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia&year=2017&serviceId=&s=Chercher>
²⁵ COM(2018)33 final

lainsäädäntöehdotuksessa on löydetty oikea tasapaino vaihtoehtojen saatavuuden ja yhdenmukaistamisen tarpeen välillä.

Lisäksi Euroopan unionin on näytettävä tietä merien muovijätteen vähentämiseksi Euroopan merillä alueellisten meriyleissopimusten puitteissa toteutettavien toimien sekä myös kansainvälisten toimien kautta. Toimia toteuttamalla EU aikoo saada myös muut maat toimimaan meriroskien vähentämiseksi niin Euroopan merillä kuin maailmanlaajuisestikin.

Näitä tuotteita koskevat välittömät oikeudelliset toimet ovat näin ollen hyvin merkityksellisiä meriympäristön pilaantumisen torjumiseksi.

Kertakäyttöiset muovituotteet

Vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan monenlaisia toimenpiteitä. Neljä vaihtoehtoa tai skenaariota mallinnettiin. Näissä sovellettiin erilaisia toimia eri tuotteisiin. Kukin vaihtoehto edustaa askelta ylöspäin kunnianhimon tasossa kokonaistuloksia ajatellen. Olennainen seikka tässä yhteydessä oli muovisten kertakäyttötuotteiden virta meriympäristöön ja siitä aiheutuvat vaikutukset.

Tämä johti kolmeen tuoteluokkaan:

- Tuotteet, joiden osalta on saatavilla kestäviä vaihtoehtoja. Tavoitteena on edistää vähemmän haitallisia vaihtoehtoja.
- Tuotteet, joille ei ole olemassa vaihtoehtoja. Näiden tuotteiden osalta tavoitteena on rajoittaa vahinkoja kuluttajatiedotusta parantamalla ja saattamalla tuottajat taloudelliseen vastuuseen tuotteiden ympäristövaikutuksista.
- Niiden tuotteiden osalta, joiden keräys on jo laajaa, tavoitteena on varmistaa, että nämä tuotteet päätyvät nykyisiin (tai tuleviin) erilliskeräysjärjestelmiin tai kierrätettäviksi.

Näitä neljää skenaariota verrattiin peruslinjaan eli skenaarioon 1. Ne kuvataan jäljempänä.

Vaihtoehto 2 a – vähäisemmät vaikutukset merien roskaantumisen vähentämiseen

Tämän skenaarion avulla voitaisiin puuttua roskaantumisen syihin vain rajallisesti. Siihen sisältyy tiedotuskampanjoita, vapaaehtoisia toimia ja merkintöjä. Niiden avulla voitaisiin lisätä yleistä tietoisuutta asiasta (esimerkiksi roskaantumisesta, tyypillisistä kulkeutumisista ja asianmukaisesta loppukäsittelystä) sekä vaikuttaa kuluttajien käyttäytymiseen. On kuitenkin epäselvää, millaisia tulokset olisivat, koska on saatavilla vain vähän todisteita siitä, että tällainen tietoisuus todella muuttaisi ihmisten käyttäytymistä.

Vaihtoehto 2 b – keskinkertaiset vaikutukset merien roskaantumisen vähentämiseen

Tämä vaihtoehto on tehokkaampi kuin vaihtoehto 2 a, mutta sen toteuttaminen on haastavampaa ja siitä aiheutuu enemmän kustannuksia ja rasitteita asianomaisille.

Vaihtoehto 2 c – keskinkertaista suuremmat vaikutukset merien roskaantumisen vähentämiseen (valittu vaihtoehto)

Tämän skenaarion avulla voitaisiin puuttua paremmin roskaantumisen taustalla oleviin syihin. Lisäksi kuluttajien käyttäytymisen muuttamisessa mennään pidemmälle. Tämän vaihtoehdon soveltamisalaan kuuluvat juomapullojen tuotesuunnitteluun liittyvät toimenpiteet. Korkkien kiinnittämisellä pulloon olisi suora vaikutus korkkien ympäristöön joutumiseen.

Vaihtoehto 2 d – suurimmat vaikutukset merien roskaantumisen vähentämiseen

Tässä vaihtoehdossa puututaan muita vaihtoehtoja enemmän roskaantumisen taustalla oleviin syihin, erityisesti siihen, miksei muovisten kertakäyttötuotteiden kerääminen ja asianmukainen käsittely niiden käyttöään lopussa ole kannattavaa. Kustannukset ovat kuitenkin suuremmat kuin muissa vaihtoehdoissa, erityisesti jäteveden käsittelyn osalta. Tähän vaihtoehtoon sisältyy pantillisen palautusjärjestelmän tai vastaavan käyttöönotto, mikä aiheuttaisi lisäkustannuksia (noin 1,4 miljardia euroa EU:n osalta), mutta edistäisi merkittävästi meriroskien vähentämistä sekä parantaisi kerätyn materiaalin laatua ja kierrätysastetta. Kuten kaikissa laajennettua tuottajan vastuuta koskeissa järjestelmissä pantillisen palautusjärjestelmän käyttöönoton ja ylläpidon kustannukset kuuluvat niiden taloudellisten toimijoiden, jotka ovat mukana asianomaisessa toimitusketjussa, katettaviksi, ei

niinkään viranomaisten. Jäteveden käsittelyä koskevat parhaat käytännöt voisivat parantaa infrastruktuuria, mutta tämä edellyttäisi merkittäviä lisäinvestointeja (noin 7,7 miljardia euroa vuodessa). Tätä toimenpidettä on vaikea perustella, jos tavoitteena olisi ainoastaan kosteuspyyhkeiden aiheuttaman ongelman ratkaisu, mutta sillä on merkitystä useampien epäpuhtauspäästöjen osalta. Yhdyskuntajätevesien käsittely koskevan direktiivin käynnissä olevasta arvioinnista saadaan yksityiskohtaisempia tietoja tästä asiasta.

Jotta voidaan välttää tahattomia seurauksia taloudellisiin, ympäristöön liittyviin ja sosiaalisiin vaikutuksiin, olisi siirtymisen vaihtoehtoihin tuotteisiin oltava tulossuuntautunutta ja mahdollisille ratkaisuille olisi jätettävä laajalti tilaa. Tällainen lähestymistapa on innovoinnin periaatteen mukainen, ja tästä syystä tämä lainsäädäntöehdotus onkin eteenpäin suuntautuvat (tulevaisuuteen valmistautuva) ja innovaatioystävällinen.

Eri toimintavaihtojen analyysin ja kunkin muovisen kertakäyttötuotteen erityispiirteiden perustella parhaaksi vaihtoehdoksi valittiin vaihtoehto 2 c. Se sisältää seuraavat toimet:

- Sellaisten muovisten kertakäyttötuotteiden markkinoille saattamista koskevat rajoitukset, joille on helposti saatavilla olevia vaihtoehtoja (esimerkiksi pillit);
- Yleiset vähennystavoitteet (esim. juomakupit, elintarvikepakkaukset) siten, että jäsenvaltiot voivat hyväksyä omia toimia vähennystavoitteen saavuttamiseksi. Näiden toimenpiteiden toteuttamiskustannukset riippuvat kansallisella tasolla hyväksytyistä toimenpiteistä;
- Tietämyksen lisäämiseen liittyviä toimenpiteitä ja laajennettua tuottajan vastuuta koskevia järjestelmiä kaikkien niiden tuotteiden osalta, jotka eivät kuulu markkinoiden rajoittamista koskevien toimenpiteiden soveltamisalaan, jotta ne osallistuisivat jätteen syntymisen ehkäisyyn ja jätehuoltoon, mukaan lukien roskien siivoaminen, lukuun ottamatta kuitenkin kalastusvälineitä;
- Merkintävaatimukset, jotta kuluttajille voidaan tiedottaa asianmukaisista jätteidenkäsittelytoiminnoista tai vältettävistä jätteenkäsittelytavoista (esimerkiksi kosteuspyyhkeet);
- Tuotesuunnittelu (esim. Juomapullojen, joissa korkki on kiinnitetty).

Vaikutustenarviointi kuitenkin osoittaa, että muovisten juomapullojen pantilliset palautusjärjestelmät tai vastaavat järjestelmät, joilla päästään vastaaviin korkeisiin keräysasteisiin (tutkittu vaihtoehtoon 2 d yhteydessä) voivat olla hyvin tehokas väline korkeisiin keräysasteisiin pääsemiseksi ja roskaantumisen sekä erityisesti meriroskien ehkäisemiseksi. Tästä syystä pantilliset palautusjärjestelmät lisättiin parhaaksi arvioituun politiikkayhdistelmään. Niillä on välitön myönteinen vaikutus keräämiseen panttimaksun ansiosta ja niiden avulla voidaan parantaa kerätyn materiaalin laatua ja myöhemmin uusiomateriaalin laatua. Vaikka jäsenvaltioille annetaan vapaus valita asianmukaiset välineet, ehdotetaan kuitenkin erilliskeräyksen vähimmäistavoitteen vahvistamista tasolle, joka vastaa EU:n alueen nykyisten kertakäyttöisten muovipullojen pantillisten palautusjärjestelmien keskimääräistä keräysastetta (90%). Pantilliset palautusjärjestelmät tai vastaavat voivat myös tarjota ratkaisuja ja infrastruktuurin muista materiaaleista valmistettujen juomapakkausten keräämisen lisäämiselle, mikäli tällaisille pakkauksille on vahvistettu kierrätystavoitteita. Erityisesti voidaan mainita alumiinipakkaukset. Sen vuoksi jäsenvaltioiden olisi harkittava tällaisia toimenpiteitä myös muista materiaaleista valmistetuille juomapakkauksille.

Täytäntöönpanon helpottamiseksi on tarkoituksena valita kosteuspyyhkeiden osalta vaihtoehto 2 b, jossa säädetään laajennettua tuottajan vastuuta koskevista velvoitteista,

merkintävaatimuksia ja tietoisuuden lisäämistä koskevia toimia. Terveysiteiden osalta ehdotetaan merkintävaatimuksia ja tietoisuuden lisäämiseen liittyviä toimenpiteitä.

Voimassa on jo lainsäädäntöä, kuten pakkauksia ja pakkausjätteitä koskeva direktiivi, jossa säädetään kulutuksen vähentämistä koskevia tavoitteita kevyille muovisille kantokasseille, mukaan lukien erittäin kevyet muoviset kantokassit, jotka kuuluvat yleisimmin unionin rannoilta löytyvien tuotteiden joukkoon. Tässä ehdotuksessa kaavaillaan täydentäviä laajennettua tuottajan vastuuseen ja tietoisuuden lisäämiseen liittyviä toimia kaikkien kevyet muovisten kantokassien osalta.

Kalastusvälineet

Ensimmäinen harkittu vaihtoehto koostuu nykyisten toimenpiteiden täysimääräisestä ja jo käsittelyssä olevan ehdotuksen täytäntöönpanosta, mistä aiheutuu seuraavia haittoja.

- Tarkistetussa valvonta-asetuksessa ei säädetä erityisistä kannustimista kalastajille, jotta nämä eivät raportoisi verkkojaan kadonneiksi vaan palauttaisivat ne maihin.
- Tarkistetussa satamien vastaanottolaitteita koskevassa direktiivissä vähennetään merkittävästi kalastajille kalastusvälineiden ja muiden roskien maihintuonnista aiheutuvia kustannuksia ja rasitteita. Sen tavoitteena on parantaa jätteiden keräämistä aluksilta (myös kalastusaluksilta) yleensä. Sitä ei siis ole kohdennettu nimenomaan kalastusvälinejätteiden käsittelyyn. Se ei sisällä suoria myönteisiä kannustimia kaikkien jätettä olevien kalastusvälineiden keräämiseksi ja jatkokäsittelymiseksi siten, että voitaisiin maksimoida muovien sisältävien kalastusvälineiden uudelleenkäyttö- ja kierrätysmahdollisuudet. Jäsenvaltioiden toimenpiteet, joilla pyritään vahvistamaan jätteiden ja kalastusvälineiden keräysmahdollisuuksia ja kehittämään kalastusvälineiden kierrätysjärjestelmiä, ovat keskenään liian erilaisia ja paikallisia ollakseen tehokkaita. Kun otetaan huomioon, että tarkistetussa satamien vastaanottolaitteita koskevassa direktiivissä suunnitellaan, että kalastusvälineiden keräämisen ja käsittelyn jatkovaiheita käsitellään EU:n muovistrategian puitteissa²⁶.

Toinen harkittu vaihtoehto koostuu laajennetun tuottajan vastuun järjestelmän käyttöönotosta muovien sisältävien kalastusvälineiden osalta.

Kolmannessa harkitussa vaihtoehdossa vahvistetaan ehdotusta laajennettua tuottajan vastuuta koskevalla järjestelmällä lisäämällä panttijärjestelmä ja kierrätystavoite, joka lisäksi edelleen kalastusvälineiden palautusastetta. Siihen sisältyy kuitenkin enemmän täytäntöönpanokustannuksia. Kustannukset nousevat mahdollisesti myös alalla ja hallinnollinen rasite kasvaa. Lisäksi kalastusvälineiden osalta, ja toisin kuin maissa olevan muovimateriaalin osalta, pantin menettämisen uhka on varsin suuri, mikä mahdollisesti vähentää sen vaikutusta kannustimena.

Tähän vaihtoehtoon sisältyy myös kierrätystavoitteen vahvistaminen. Tällaisen tavoitteen määrittämisen vaikeudet sekä seurantaan liittyvä hallinnollinen rasite ja kustannukset katsottiin kohtuuttomiksi erityisesti koska laajennetun tuottajan vastuun järjestelmän perustamisen itsessään katsottiin edistävän kalastusvälinemateriaalien kierrätyksen nykyisellään pienten markkinoiden kehittymistä.

Neljännessä vaihtoehdossa lisätään laajennettua tuottajan vastuuta koskevaan ohjelmaan kalastusvälineiden pakollisen talteenottojärjestelmän rahoittamista koskeva velvoite. Tämän katsottiin olevan suhteetonta, päällekkäistä ja vaikeasti toteutettavissa. Se siirtäisi

²⁶

Komission asetusehdotuksen perustelut, sisältyvät asiakirjaan COM(2018)33 final.

kalastusvälineiden valmistajille vastuun kattaa pyydysten takaisin saamiseen liittyvien toimien kustannukset, vaikka nämä toimet perustuvat tällä hetkellä vapaaehtoiseen osallistumiseen ja kustannuksia katetaan paikallisista, kansallisista ja EU:n rahoitusvälineistä. Kalastusvälineiden talteenottoa koskeva velvoite on jo kirjattu yhteisen kalastuspolitiikan mukaiseen valvonta-asetukseen.

Tästä syystä tehokkain vaihtoehto puuttua kalastusvälineiden aiheuttamiin ongelmiin ja poistaa voimassa olevassa lainsäädännössä olevia puutteita on ottaa käyttöön muoviasäätävien kalastusvälineiden valmistajiin sovellettava laajennettua tuottajan vastuuta koskeva järjestelmä. Tällä vaihtoehdolla katsotaan olevan tehokkaimmat mahdollisuudet vähentää hylätyjen, kadonneiden ja poisheitettyjen kalastuksen ja vesiviljelyn välineiden osuutta merien roskaantumisesta. Se tukisi ja edistäisi muiden välineiden täysimääräistä täytöntöönpanoa ja auttaisi edelleen vähentämään meriin joutuvien kalastusvälinejätteiden määrää. Se perustuu erityisesti valvonta-asetukseen ja ehdotettuun satamien vastaanottolaitteita koskevan direktiivin tarkistukseen ja täydentää niin ottamalla käyttöön erityisen mekanismin, jolla helpotetaan kalastusvälineiden erilliskeräystä ja niiden palauttamista keräysjärjestelmiin samoin kuin kalastusvälinejätteen käsittelyä, etenkin kierrätystä. Erityisesti pienten satamien ja/tai toimijoiden kustannukset saattaisivat nousta, kun satamiin tuodaan enemmän kalastusvälinejätettä kerättäväksi ja käsiteltäväksi. Tällä vaihtoehdolla helpotettaisiin näille aiheutuvia kustannuksia.

Suurin osa sidosryhmistä pitää tällaisia positiivisia kannustimia roskien tuomiseksi maihin tehokkaimpana tapana vähentää kalastusvälineiden katoamista mereen.

- **Säätelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Mikroyritysten jättämistä tämän aloitteen ulkopuolelle tai kevyempiä järjestelmiä pienille ja keskisuurille yrityksille pidettiin perusteettomana. Tämän aloitteen puitteissa suunniteltujen toimenpiteiden odotetaan kuitenkin lisäävän mikroyritysten ja pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksia Euroopassa. Eurooppalaisilla yrityksillä, jotka ovat jo ottaneet käyttöön kiertotalouden periaatteiden mukaisia suunnittelu- ja liiketoimintamalleja, on jatkossa suuremmat markkinat, ja paremmat kaupankäynti-, investointi- ja liiketoimintamahdollisuudet. Useimmat EU:n alueen 50 000 muovinvalmistajasta on pk-yrityksiä. Pk-yrityksille aiheutuvat vaikutukset riippuvat siitä, missä määrin niiden liiketoiminta on riippuvaista kertakäyttöisistä muovituotteista, samoin kuin niin kyvystä siirtyä valmistamaan muita muovituotteita. Suuri osa niistä kertakäyttöisistä muovituotteista, joihin markkinarajoitukset vaikuttavat, valmistetaan EU:n ulkopuolella. Vähittäiskaupan alalla toimiville pk-yritykselle vaikutukset voivat olla myönteisiä, kun niiden ei enää tarvitse hankkia kertakäyttöisiä tuotteita myymiensä elintarvikkeiden tai juomien mukaan annettaviksi. Kulutuksen pieneneminen vähentää vähittäismyyntiä, mutta tilanne tasapainottuu kuluttajien käyttäessä rahansa vaihtoehtoihin ja suosien innovatiivisia ratkaisuja. Uusia liiketoimintamalleja kehitetään monikäyttötuotteiden saattamiseksi kuluttajien käyttöön. Tämä voi vähentää kustannuksia, erityisesti kun vaihtoehtoja saadaan laajaan käyttöön.

Säätöjen noudattamisesta jäsenvaltioille ja toimijoille aiheutuvien kustannusten minimoimiseksi suunnitellut seuranta- ja raportointijärjestelyt ovat yksinkertaisia ja niissä olisi hyödynnettävä mahdollisimman paljon synergioista käytössä olevien raportointijärjestelyn kanssa, kuten jäljempänä 5 kohdassa selostetaan.

- **Perusoikeudet**

Ehdotus ei vaikuta perusoikeuksien suojeluun.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksella ei ole taloudellisia vaikutuksia komissiolle.

5. LISÄTIEDOT

• Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt

Tietojen keruun järjestämisen ja menetelmien olisi toissijaisuusperiaatteen mukaisesti kuuluttava jäsenvaltioiden toimivaltaan.

Rannoilla suoritettavat roskien laskennat ovat edelleen tehokas indikaattori arvioitaessa Euroopan rannikolta löytyvän meriroskan määrää sekä sitä, mitä kertakäyttöistä muovituotetta rannoilta löytyy eniten. Esimerkiksi Irlannissa on huomattu, että rannoilta löytyvien muovisten kantokassien määrä on vähentynyt jyrkästi muovisia kantokasseja koskevan direktiivin täytäntöönpanon myötä. Jäsenvaltioiden on käytettävä YTK:n teknisissä raporteissa esitettyjä meristrategiapuitedirektiivin teknisen työryhmän kehittämiä menetelmiä. Perusteet ja menetelmästandardit vahvistettiin huhtikuussa 2017 hyväksytyssä komission päätöksessä. Siinä säädetään, että roskaantumista on seurattava rannikolla kaikissa tapauksissa ja että tämän lisäksi sitä voidaan seurata meren pinnalla ja pohjassa; roskien lähteistä ja reiteistä on mahdollisuuksien mukaan kerättävä tietoja;

Seuranta edellytetään myös kertakäyttöisten muovituotteiden kulutuksen vähentämistä koskevien toimenpiteiden osalta. Ehdotuksen mukaan tällainen seuranta perustuisi asianomaisten kertakäyttöisten muovituotteiden markkinoille saattamista yhden vuoden aikana koskeviin tietoihin. Tällaisten tietojen keräämistä ja raportointimuotoja koskevia yhdenmukaistettuja sääntöjä vahvistetaan tarvittaessa EU:n jätelainsäädännön nojalla perustetussa jätekomiteassa. Komitean olisi aina kun mahdollista hyödynnettävä olemassa olevia tuotantoa ja kauppaa koskevia EU:n tietokantoja (PRODCOM²⁷ ja COMEXT²⁸), joita Eurostat ylläpitää ja päivittää säännöllisesti jäsenvaltioiden toimittamien tietojen perusteella. Synergiaetuja olisi jaettava myös nykyisistä raportointimekanismeista.

Ehdotuksesta on tarkoitus tehdä arvio, jotta voidaan arvioida toimenpiteiden suunnitellut vaikutukset ja ottaa huomioon tuleva kehitys. Tarkoituksena on arvioida erityisesti tarve tarkistaa kertakäyttöisten muovituotteiden luettelo ja käyttöön otetut toimenpiteet, kuten esimerkiksi kulutuksen vähentämistä koskevat tavoitteet. Lisäksi arvioinnissa käsitellään biologista hajoavuutta koskevia kysymyksiä.

Tässä ehdotuksessa ei käsitellä suoraan tuotepolitiikkaa eikä muovia korvaavien materiaalien vaihtoehtoja. Niitä käsitellään kuitenkin epäsuorasti, koska tiettyjä tuotteita poistetaan markkinoilta ja tiettyjen saatavuutta rajoitetaan. Ehdotuksella luodaan merkittäviä mahdollisuuksia tehdä innovatiivisia ratkaisuja materiaalien sekä kertakäyttöisten muovituotteiden korvaamisen osalta sekä uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja uudelleenkäyttöjärjestelmien osalta. Myös EU:n muovistrategia puitteissa on parhaillaan käynnissä valmisteluja sellaisten yhdenmukaisten sääntöjen kehittämiseksi, joiden avulla voidaan määritellä ja merkitä kompostoituvat ja biohajoavat muovit ottaen huomioon erityissovellukset ja roskaantumiseen erityisesti meriympäristössä liittyvät huolenaiheet. Komissio tutkii tätä työtä varten ja tieteellisen ja teknisen kehityksen mahdollistaessa ehdotuksen arviointiin mennessä mahdollisia muovia korvaavia materiaaleja, jotta voidaan

²⁷ Vähintään vuosittain EU:n alueella tehtävä kyselytutkimus tavaroiden teollisuustuotannosta (lähinnä valmistusteollisuudesta) sekä tavaroiden arvon ja määrän osalta.

²⁸ EU:n ulkoista kauppaa koskeva Eurostatin viitetietokanta, jossa mukana sekä tuonti että vienti.

määritellä, voidaanko kertakäyttöisiä muovituotteita vapauttaa tässä aloitteessa ehdotetuista markkinarajoituksista.

- **Selittävät asiakirjat (direktiivien osalta)**

Koska tässä ehdotuksessa on vain rajallinen määrä toimenpiteitä, ei tämän direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä vaadita selittäviä asiakirjoja.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Tämän direktiivin keskeisimmät säännökset esitetään jäljempänä.

Tämän direktiivin **1 artiklassa** säädetään, että sen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää tiettyjen kertakäyttöisten muovituotteiden ja muovია sisältävien kalastusvälineiden vaikutusta ympäristöön ja ihmisten terveyteen sekä edistää siirtymistä kiertotalouteen, jossa käytetään innovatiivisia liiketoimintamalleja, tuotteita ja materiaaleja, ja siten edistää myös sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa.

Ehdotuksen **2 artiklassa** määritellään direktiivin soveltamisala ja säädetään, että sitä sovelletaan tiettyihin kertakäyttöisiin muovituotteisiin, jotka yksilöidään ja määritellään ehdotuksen **liitteessä**, samoin kuin muovია sisältäviin kalastusvälineisiin.

Ehdotuksen **3 artiklassa** vahvistetaan kertakäyttöisten muovituotteiden ja kalastusvälineiden määritelmät sekä tuottajan määritelmä, jota sovelletaan kulutuksen vähentämistä koskevien toimenpiteiden, tuotevaatimusten ja laajennettua tuottajan vastuuta koskevien säännösten soveltamiseksi.

Direktiivin **4 artiklan mukaan** jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, joilla vähennetään merkittävästi elintarvikepakkausten ja juomamukien, jotka ovat kertakäyttöisiä muovituotteita, kulutusta.

Direktiivin **5 artiklassa** säädetään tiettyjen sellaisten kertakäyttöisten muovituotteiden markkinoille saattamista koskevista rajoituksista, joita varten on olemassa vaihtoehtoja markkinoilla.

6 artiklassa vahvistetaan kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien juomapakkausten tuotesuunnittelu koskevat vaatimukset sen varmistamiseksi, että niiden korkit ja kannet, joista merkittävä osa valmistetaan muovista, pysyvät kiinni tuotteessa käyttövaiheen ajan, jottei tällaista jätettä joudu ympäristöön.

7 artiklassa vahvistetaan tiettyjen kertakäyttöisten muovituotteiden merkintävaatimukset. Tarkoituksena on välttää näiden tuotteiden huuhtominen viemäriin, tiedottaa kuluttajille jätteen epäasianmukaisen käsittelyn mahdollisista vaikutuksista merien roskaantumiseen sekä asianmukaisimmista jätehuoltokäytännöistä.

8 artiklassa vahvistetaan laajennettua tuottajan vastuuta koskevat järjestelmät, joiden soveltamisalaan kuuluvat muovिया sisältävät kalastusvälineet ja tietyt kertakäyttöiset muovituotteet. Vaikka jätteistä annetussa direktiivissä 2008/98/EY vahvistettuja laajennettua tuottajan vastuuta koskevia yleisiä vähimmäisvaatimuksia sovelletaan myös näihin järjestelmiin, säädetään tässä ehdotuksessa myös tuottajien taloudelliseen vastuuseen kuuluvista erityisistä ja uusista vaatimuksista, jotka liittyvät erityisesti tietoisuuden lisäämistä koskeviin kampanjoihin ja kertakäyttöisten muovituotteiden osalta myös roskien puhdistamiseen.

9 artiklassa velvoitetaan jäsenvaltiot saavuttamaan kertakäyttöisten muovisten juomapullojen erilliskeräystä koskeva vähimmäistavoite.

Direktiivin **10 artiklassa** jäsenvaltiot velvoitetaan toteuttamaan toimenpiteitä tietoisuuden lisäämiseksi roskaantumisen ja jätteiden epäasianmukaisen käsittelyn vaikutuksista ympäristöön ja erityisesti vesiympäristöön, samoin kuin käytettävissä olevista uudelleenkäyttö- ja jätehuoltovaihtoehtoista.

Direktiivin **11 artiklassa** vahvistetaan jäsenvaltioiden velvollisuus yhteensovittaa tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi toteutettavat toimenpiteet ja varmistaa niiden johdonmukaisuus sellaisten toimenpiteiden kanssa, joita ne hyväksyvät merien roskaantumisen vähentämiseksi direktiiveissä 2000/59/EY, 2000/60/EY, 2008/56/EY, 2008/98/EY sekä satamien vastaanottolaitteita koskevassa EU:n lainsäädännössä vahvistettuja veden laatua sekä jätteen syntymisen ehkäisemistä ja jätehuoltoa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

12 artiklalla pannaan täytäntöön Århusin yleissopimus oikeussuojan saatavuuden osalta. Artikla on myös perusoikeuskirjan 47 artiklan mukainen Yleisön ja kansalaisjärjestöjen olisi voitava pyytää jäsenvaltioiden tämän direktiivin nojalla tekemien päätösten laillisuuden tutkimista.

13 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot luovat tietokokonaisuuden tuotteista, joiden kulutusta rajoitetaan. Tällä mahdollistetaan tässä direktiivin säädetyn kulutuksen rajoittamista koskevan tavoitteen täytäntöönpanon seuranta Tietokokonaisuudet olisi luotava direktiivin 2007/2/EY²⁹ mukaisesti. Euroopan ympäristökeskus avustaa jäsenvaltioita tässä tehtävässä. Euroopan ympäristökeskuksella on oltava säännöllisesti pääsy näihin tietoihin, jotta se voi laatia komissiolle katsauksia direktiivin täytäntöönpanosta unionin tasolla. Näitä tietoja voidaan käyttää myös direktiivin tulevilla arvioinneilla.

15 artiklassa vahvistetaan puitteet direktiivin tuleville arvioinneille. Ensimmäinen arviointi toteutetaan kuusi vuotta direktiivin saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä asetetun määräajan jälkeen.

²⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/2/EY, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2007, Euroopan yhteisön paikkatietoinfrastruktuurin (INSPIRE) perustamisesta (EUVL L 108, 25.4.2007, s. 1–14).

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI**tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämisestä**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 192 artiklan 1 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean³⁰ lausunnon,ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon³¹,

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Muovin erinomaisen käyttökelpoisuuden ja siitä aiheutuvien suhteellisen edullisten kustannusten vuoksi se on läsnä kaikkialla jokapäiväisessä elämässä. Muovia käytetään yhä enemmän lyhytikäisissä sovelluksissa, joita ei ole suunniteltu uudelleenkäyttöä tai kustannustehokasta kierrätystä varten, ja tämän myötä tuotanto- ja kulutusmalleista on tullut yhä tehottomampia ja lineaarisempia. Tämän vuoksi komissio totesi muovia koskevassa EU:n strategiassa³² kiertotaloutta koskevan toimintasuunnitelman³³ yhteydessä, että koko ajan lisääntyvään muovijätteeseen ja sen päätymiseen ympäristöön, erityisesti meriympäristöön, on puututtava, jotta muoveille voidaan saada aikaan todellinen kiertotalouden mukainen elinkaari.
- (2) Kierto on perustuvat lähestymistavat, joissa etusijalle asetetaan uudelleenkäytettävät tuotteet ja uudelleenkäyttöjärjestelmät, auttavat vähentämään jätettä, ja jätteen syntymisen ehkäiseminen on ensisijainen tavoite Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY³⁴ 4 artiklassa vahvistetussa jätehierarkiassa. Tällaiset

³⁰ EUVL C [...], [...], s. [...].³¹ EUVL C [...], [...], s. [...].³² Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”EU:n strategia muoveista kiertotaloudessa” (COM(2018)28 final).³³ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”Kierto kuntoon – Kiertotaloutta koskeva EU:n toimintasuunnitelma” (COM(2015) 0614 final).³⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/98/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta (EUVL L 312, 22.11.2008, s. 3).

lähestymistavat vastaavat Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitetta 12³⁵, jonka mukaan on varmistettava kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys.

- (3) Merten roskaantuminen on luonteeltaan rajat ylittävää ja se tunnustetaan maailmanlaajuiseksi ongelmaksi. Merten roskaantumisen vähentäminen on tärkeää YK:n kestävän kehityksen tavoitteen 14 saavuttamiseksi. Sen mukaan on säilytettävä meret ja merten tarjoamat luonnonvarat sekä edistettävä niiden kestävää käyttöä³⁶. Unionin on tehtävä osansa merten roskaantumisen vähentämiseksi ja sen on pyrittävä olemaan maailmanlaajuinen esikuva. Tässä yhteydessä unioni toimii yhteistyökumppaneidensa kanssa monilla kansainvälisillä foorumeilla, kuten G20, G7 ja Yhdistyneet kansakunnat, yhteisten toimien edistämiseksi. Tämä aloite on osa tähän liittyviä unionin toimia.
- (4) Monenkeskisten sopimusten³⁷ ja unionin jätelainsäädännön³⁸ mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava ympäristöä suojeleva jätehuolto, jotta ehkäistään ja vähennetään merten roskaantumista sekä merellä että maalla sijaitsevista lähteistä. Unionin vesilainsäädännön³⁹ mukaisesti jäsenvaltioiden on myös puututtava merten roskaantumiseen, kun se heikentää niille kuuluvien merivesien hyvän tilan saavuttamista. Tämä edistää myös YK:n kestävän kehityksen tavoitteen 14 saavuttamista.
- (5) Rannoilla tehtyjen roskien laskentojen perusteella 80–85 prosenttia merten roskaantumisesta unionissa aiheutuu muovista. Tästä kertakäyttöisten muovituotteiden osuus on 50 prosenttia ja kalastukseen liittyvien tuotteiden 27 prosenttia. Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluu hyvin erilaisia yleisesti käytettyjä nopeakiertoisia kulutustavaroita, jotka hävitetään sen jälkeen, kun niitä on käytetty kerran niiden suunniteltua tarkoitusta varten. Niitä kierrätetään harvoin ja ne aiheuttavat helposti roskaantumista. Merkittävää osaa markkinoille saatetuista kalastusvälineistä ei kerätä käsittelyä varten. Kertakäyttöiset muovituotteet ja muoviasiat sisältävät kalastusvälineet ovat sen vuoksi erityisen vakava ongelma merten roskaantumisen kannalta. Ne muodostavat merkittävän riskin merien ekosysteemeille, biologiselle monimuotoisuudelle ja ihmisten terveydelle ja aiheuttavat haittaa muun muassa matkailulle, kalastukselle ja meriliikenteelle.

³⁵ Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksessa 25 päivänä syyskuuta 2015 hyväksytty vuoteen 2030 ulottuva kestävän kehityksen toimintasuunnitelma.

³⁶ Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksessa 25 päivänä syyskuuta 2015 hyväksytty vuoteen 2030 ulottuva kestävän kehityksen toimintasuunnitelma.

³⁷ Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimus (UNCLOS), vuonna 1972 tehty yleissopimus jätteen ja muun aineen mereen laskemisen aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä (Lontoon yleissopimus) ja siihen vuonna 1996 liitetty pöytäkirja (Lontoon pöytäkirja), aluksista aiheutuvan meren pilaantumisen ehkäisemisestä tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (MARPOL) liite V, vaarallisten jätteiden maanrajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskeva Baselin yleissopimus.

³⁸ Direktiivi 2008/98/EY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/59/EY, annettu 27 päivänä marraskuuta 2000, aluksella syntyvän jätteen ja lastijäämien vastaanottolaitteista satamissa (EYVL L 332, 28.12.2000, s. 81).

³⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan puitteista (EUVL L 327, 22.12.2000, s. 1). ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/56/EY, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2008, yhteisön meriympäristöpolitiikan puitteista (meristrategiadirektiivi) (EUVL L 164, 25.6.2008, s. 19).

- (6) Nykyiset unionin säädökset⁴⁰ ja poliittiset välineet tarjoavat joitakin sääntelyn keinoja, joilla voidaan puuttua merten roskaantumiseen. Muovijätteeseen sovelletaan erityisesti yleisiä unionin jätehuoltotoimenpiteitä ja -tavoitteita, kuten muovipakkausjätteen kierrätystavoitetta⁴¹ sekä muovistrategiassa hiljattain hyväksyttyä tavoitetta⁴², jonka mukaan on varmistettava, että vuoteen 2030 mennessä kaikki muovipakkaukset ovat kierrätettäviä. Kyseisen lainsäädännön vaikutus merten roskaantumiseen ei kuitenkaan ole riittävä, ja merten roskaantumisen estämiseen ja vähentämiseen tähtäävien kansallisten toimenpiteiden laajuudessa ja tavoitetasossa on eroja. Lisäksi jotkut näistä toimenpiteistä, erityisesti kertakäyttöisten muovituotteiden markkinointirajoitukset, voivat muodostaa kaupan esteitä ja vääristää kilpailua unionissa.
- (7) Jotta toimet voitaisiin keskittää sinne, missä niitä eniten tarvitaan, tämän direktiivin olisi katettava ainoastaan yleisimmin löydetty kertakäyttöiset muovituotteet, joiden osuuden arvioidaan olevan noin 86 prosenttia unionin rannoilla tehdyissä laskennoissa löydetystä kertakäyttöisistä muovituotteista.
- (8) Kertakäyttöisiä muovituotteita voidaan valmistaa monesta erilaisesta muovista. Muovit määritellään yleensä polymeerimateriaaleiksi, joihin on voitu lisätä lisäaineita. Tämä määritelmä kattaisi kuitenkin joitakin luonnonpolymeerejä. Sen ei kuitenkaan tulisi kattaa muuntamattomia luonnonpolymeerejä, koska niitä esiintyy luontaisesti ympäristössä. Tämän vuoksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1907/2006⁴³ 3 artiklan 5 kohdassa esitettyä polymeerin määritelmää olisi mukautettava ja tämän direktiivin tarkoituksia varten olisi otettava käyttöön erillinen määritelmä. Muoveja, jotka on valmistettu käyttäen muunnettuja luonnonpolymeerejä, tai muovit, jotka on valmistettu biopohjaisista, fossiilisista tai synteettisistä lähtöaineista, ei esiinny luontaisesti ja niitä olisi sen vuoksi käsiteltävä tässä direktiivissä. Muovien mukautetun määritelmän olisi sen vuoksi katettava polymeeripohjaiset kumituotteet ja biopohjaiset ja biohajoavat muovit riippumatta siitä, onko ne saatu biomassasta ja/tai onko niiden tarkoitettu hajoavan biologisesti ajan myötä. Tietyt polymeerimateriaalit eivät voi toimia pääasiallisena rakenteellisenä osana loppumateriaaleissa ja -tuotteissa, kuten polymeerisissä pinnoitteissa, maaleissa, musteissa ja liimoissa. Näitä materiaaleja ei tulisi käsitellä tässä direktiivissä eikä niiden sen vuoksi tulisi kuulua määritelmän soveltamisalaan.

⁴⁰ Direktiivi 2008/98/EY, direktiivi 2000/59/EY, direktiivi 2000/60/EY, direktiivi 2008/56/EY ja neuvoston asetus (EY) N:o 1224/2009 annettu 20 päivänä marraskuuta 2009, unionin valvontajärjestelmästä, jonka tarkoituksena on varmistaa yhteisen kalastuspolitiikan sääntöjen noudattaminen, asetusten (EY) N:o 847/96, (EY) N:o 2371/2002, (EY) N:o 811/2004, (EY) N:o 768/2005, (EY) N:o 2115/2005, (EY) N:o 2166/2005, (EY) N:o 388/2006, (EY) N:o 509/2007, (EY) N:o 676/2007, (EY) N:o 1098/2007, (EY) N:o 1300/2008 ja (EY) N:o 1342/2008 muuttamisesta sekä asetusten (ETY) N:o 2847/93, (EY) N:o 1627/94 ja (EY) N:o 1966/2006 kumoamisesta (EUVL L 343, 22.12.2009, s. 1).

⁴¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 94/62/EY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1994, pakkauksista ja pakkausjätteistä (EYVL L 365, 31.12.1994, s. 10).

⁴² Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”EU:n strategia muoveista kiertotaloudessa” (COM(2018)28 final).

⁴³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1907/2006, annettu 18 päivänä joulukuuta 2006, kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta (EUVL L 396, 30.12.2006, s. 1).

- (9) Jotta voidaan selkeästi määrittää tämän direktiivin soveltamisala, olisi määriteltävä termi 'kertakäyttöinen muovituote'. Määritelmän ei tulisi kattaa markkinoille saatettavia muovituotteita, jotka on suunniteltu ja tehty kestämään elinkaarensa aikana useita käyttökertoja ja jotka täytetään tai joita käytetään uudelleen niiden alkuperäisessä tarkoituksessa.
- (10) Kertakäyttöisiin muovituotteisiin olisi puututtava yhdellä tai usealla toimenpiteellä riippuen useista tekijöistä, kuten käytettävissä olevat sopivat ja kestävämmät vaihtoehdot, mahdollisuus muuttaa kulutusmalleja sekä se, miten laajasti voimassa oleva unionin lainsäädäntö kattaa ne.
- (11) Tietyille kertakäyttöisille muovituotteille ei vielä ole helposti saatavilla sopivia ja kestävämpiä vaihtoehtoja, ja näistä kertakäyttöisistä muovituotteista useimpien kulutuksen odotetaan lisääntyvän. Jotta voidaan kääntää tämä suuntaus ja edistää pyrkimyksiä kestävämpiin ratkaisuihin, jäsenvaltiot olisi velvoitettava toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet, joilla saadaan aikaan huomattava vähennys kyseisten tuotteiden kulutuksessa ilman, että vaarannetaan unionin elintarvikelainsäädännön mukainen elintarvikehygieniä tai elintarviketurvallisuus, hyvät hygieniakäytännöt, hyvät tuotantotavat, kuluttajille suunnattu tiedottaminen ja jäljitettävyyssvaatimukset⁴⁴.
- (12) Muita kertakäyttöisiä muovituotteita varten on helposti saatavilla sopivia ja kestävämpiä vaihtoehtoja, jotka ovat myös kohtuuhintaisia. Jotta voidaan rajoittaa näiden tuotteiden haitallisia vaikutuksia ympäristöön, jäsenvaltiot olisi velvoitettava kieltämään niiden saattaminen markkinoille unionissa. Näin edistettäisiin helposti saatavilla olevien ja kestävämpien vaihtoehtojen käyttöä sekä innovatiivisia ratkaisuja kohti kestävämpiä liiketoimintamalleja, uudelleenkäytön vaihtoehtoja ja materiaalien korvaamista.
- (13) Juomapakkausten korkit ja kannet, jotka on merkittävältä osin valmistettu muovista, ovat unionin rannoilta useimmin löytyviä kertakäyttöisiä muovituotteita. Tämän vuoksi juomapakkausten, jotka ovat kertakäyttöisiä muovituotteita, käyttö olisi sallittava ainoastaan, jos ne täyttävät tietyt tuotesuunnitteluvaatimukset, joiden avulla merkittävästi vähennetään juomapakkausten korkkien ja kansien joutumista ympäristöön. Niiden juomapakkausten osalta, jotka ovat kertakäyttöisiä muovituotteita ja pakkauksia, tämä vaatimus on lisäys direktiivin 94/62/ETY liitteessä II esitettyihin perusvaatimuksiin, jotka koskevat pakkausten koostumusta sekä sopivuutta uudelleen käytettäväksi ja hyödynnettäväksi (mukaan lukien kierrätys). Tuotteen suunnittelua koskevan vaatimuksen noudattamisen helpottamiseksi ja sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi on tarpeen laatia Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1025/2012⁴⁵ mukainen yhdenmukaistettu standardi, ja kyseisen standardin noudattamisen olisi luotava olettaen kyseisten vaatimusten noudattamisesta. Olisi jätettävä riittävästi aikaa, jotta voidaan laatia yhdenmukaistettu

⁴⁴ Asetus (EY) 178/2002 elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista (EYVL L 31, 1.2.2002, s. 1–24), asetus (EY) N:o 852/2004 elintarvikehygieniasta (EUVL L 139, 30.4.2004, s. 1–54), asetus (EY) N:o 1935/2004 elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvista materiaaleista ja tarvikkeista (EUVL L 338, 13.11.2004, s. 4–17) sekä muu asiaankuuluva elintarvikkeiden turvallisuuteen, hygieniaan ja merkintöihin liittyvä lainsäädäntö.

⁴⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1025/2012, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, eurooppalaisesta standardoinnista, neuvoston direktiivien 89/686/ETY ja 93/15/ETY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/9/ETY, 94/25/ETY, 95/16/ETY, 97/23/ETY, 98/34/ETY, 2004/22/ETY, 2007/23/ETY, 2009/23/ETY ja 2009/105/ETY muuttamisesta ja neuvoston päätöksen 87/95/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1673/2006/EY kumoamisesta (EUVL L 316, 14.11.2012, s. 12).

standardi ja jotta tuottajat voivat mukauttaa tuotantoketjuaan niin, että tuotesuunnittelua koskeva vaatimus voidaan panna täytäntöön.

- (14) Tietyt kertakäyttöiset muovituotteet päätyvät ympäristöön viemäreiden kautta epäasianmukaisen hävittämisen tuloksena tai pääsevät muuten ympäristöön epäasiallisella tavalla. Tämän vuoksi kertakäyttöisiin muovituotteisiin, joita hävitetään usein viemärien kautta tai muuten epäasianmukaisesti, olisi sovellettava merkintävaatimuksia. Merkinnöissä olisi annettava kuluttajille tiedot asianmukaisista jätehuoltovaihtoehdoista, vältettävistä jätehuoltovaihtoehdoista ja/tai epäasianmukaisesta hävittämisestä johtuvan roskaantumisen negatiivisista ympäristövaikutuksista. Komissiolle olisi siirrettävä valta vahvistaa yhdenmukaistettu muoto merkintöjä varten ja niin tehdessään komission olisi tarvittaessa testattava kuluttajien edustavien ryhmien kanssa sitä, miten kuluttajat ymmärtävät ehdotetun merkinnän, jotta varmistetaan, että se on toimiva ja ymmärrettävä.
- (15) Tapauksissa, joissa kertakäyttöisille muovituotteille ei ole helposti saatavilla olevia ja kestävämpiä vaihtoehtoja, jäsenvaltioiden olisi aiheuttamisperiaatteen mukaisesti otettava käyttöön laajennettua tuottajan vastuuta koskevia järjestelmiä, jotta katetaan jätehuollon ja roskien puhdistamisen kustannukset sekä tällaisen roskaantumisen ehkäisemiseen ja vähentämiseen tähtäävistä valistustoimenpiteistä aiheutuvat kustannukset.
- (16) Muovia sisältävistä hylätyistä, kadonneista tai muuten poisheitetyistä kalastusvälineistä peräisin olevan muovin suuri osuus merten roskaantumisesta osoittaa, että nykyiset oikeudelliset vaatimukset⁴⁶ eivät tarjoa riittävästi kannustimia tällaisten kalastusvälineiden palauttamiseen rannalle keräämistä ja käsittelyä varten. Välillisten maksujen järjestelmä, josta on tarkoitus säätää aluksilta peräisin olevan jätteen toimittamiseen tarkoitetuista satamassa olevia vastaanottolaitteita koskevassa unionin lainsäädännössä, poistaa aluksilta kannustimen päästää jätteet mereen ja oikeuttaa jätteen toimitukseen. Tätä järjestelmää olisi kuitenkin täydennettävä kalastajille suunnatuilla taloudellisilla lisäkannustimilla tuoda kalastusvälineet rannalle välillisen jätemaksun mahdollisen korotuksen välttämiseksi. Koska kalastusvälineiden muoviosiin liittyy runsaasti kierrätysmahdollisuuksia, jäsenvaltioiden olisi aiheuttamisperiaatteen mukaisesti otettava käyttöön laajennettu tuottajan vastuu muovia sisältäviä kalastusvälineitä varten, jotta voidaan helpottaa kalastusvälinejätteen erilliskeräystä ja rahoittaa tällaisten kalastusvälineiden ympäristöä suojelevaa jätehuoltoa, erityisesti kierrätystä.
- (17) Vaikka kaikki muovia sisältävät mereen joutuvat roskat aiheuttavat riskejä ympäristölle ja ihmisten terveydelle ja tähän olisi puututtava, olisi otettava huomioon myös suhteellisuusnäkökohdat. Tämän vuoksi kalastajien itsensä ja muovia sisältävien kalastusvälineiden pienimuotoisten valmistajien ei tulisi kuulua laajennetun tuottajavastuun soveltamisalaan.
- (18) Jotta ehkäistään roskaamista ja muita epäasianmukaisia hävittämismuotoja, joiden seurauksena mereen joutuu muoviroskia, kuluttajille on annettava riittävästi tietoa asianmukaisimmista käytettävissä olevista jätteen hävittämisen vaihtoehdoista ja/tai vältettävistä jätteen hävittämisen vaihtoehdoista, parhaista käytännöistä jätteen hävittämisen kannalta, huonojen hävittämiskäytäntöjen ympäristövaikutuksista sekä tiettyjen kertakäyttöisten muovituotteiden ja kalastusvälineiden muovisisällöstä. Näin ollen jäsenvaltioilta olisi edellytettävä, että ne toteuttavat valistustoimenpiteitä sen

⁴⁶

Neuvoston asetus (EY) N:o 1224/2009, direktiivi 2000/59/EY ja direktiivi 2008/98/EY.

varmistamiseksi, että kyseiset tiedot annetaan kuluttajille. Tietojen ei tulisi sisältää myyminen edistämiseen liittyvää tietoa, joka kannustaa käyttämään kertakäyttöisiä muovituotteita. Jäsenvaltioiden olisi voitava valita sopivimmat toimenpiteet tuotteen luonteen tai sen käytön kannalta. Kertakäyttöisten muovituotteiden ja muovisia sisältävien kalastusvälineiden tuottajien olisi katettava valistustoimenpiteiden kustannukset osana laajennettua tuottajavastuuta.

- (19) Direktiivissä 2008/98/EY vahvistetaan yleiset vähimmäisvaatimukset laajennettua tuottajavastuuta koskevia järjestelmiä varten. Kyseisiä vaatimuksia olisi sovellettava tällä direktiivillä perustettuihin laajennettua tuottajavastuuta koskeviin järjestelmiin. Tässä direktiivissä vahvistetaan kuitenkin myös muita laajennettuun tuottajavastuuseen liittyviä vaatimuksia, esimerkiksi vaatimus siitä, että tiettyjen kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajat vastaavat kustannuksista, joita aiheutuu roskaantuneiden kohteiden puhdistamisesta.
- (20) Juomapullot, jotka ovat kertakäyttöisiä muovituotteita, ovat yleisimpiä unionin rannoilta löytyviä meriroskia. Tämä johtuu huonosti toimivista erilliskeräysjärjestelmistä ja siitä, että kuluttajat osallistuvat huonosti näihin järjestelmiin. On tarpeen edistää toimivampia erilliskeräysjärjestelmiä, ja sen vuoksi olisi asetettava erillinen keräyksen vähimmäistavoite juomapulloille, jotka ovat kertakäyttöisiä muovituotteita. Jäsenvaltioiden olisi voitava saavuttaa kyseinen vähimmäistavoite asettamalla erilliskeräyksen tavoitteet juomapulloille, jotka ovat kertakäyttöisiä muovituotteita, laajennettua tuottajavastuuta koskevien järjestelmien puitteissa tai luomalla pantilliset palautusjärjestelmät taikka muilla toimenpiteillä, jotka ne katsovat sopiviksi. Tällä on suora positiivinen vaikutus keräysasteeseen, kerätyn materiaalin laatuun ja uusiomateriaalien laatuun, mikä tarjoaa mahdollisuuksia kierrätysyrityksille ja uusiomateriaalien markkinoille.
- (21) Kuten unionin tuomioistuin on useaan otteeseen todennut, SEUT-sopimuksen 288 artiklan kolmannessa kohdassa direktiiville annetun pakottavan luonteen kanssa olisi ristiriidassa se, että henkilöt, joita asia koskee, eivät lähtökohtaisesti voisi vedota direktiivillä asetettuihin velvollisuuksiin. Tämä näkökohta pätee erityisesti direktiiviin, jonka tavoitteena on suojella ympäristöä merten roskaantumisen haitallisilta vaikutuksilta. Tämän vuoksi tiedon saantia, yleisön osallistumisoikeutta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskevan Århusin yleissopimuksen mukaisesti niillä yleisön jäsenillä, joita asia koskee, olisi oltava muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus, joka on riittävä suojelemaan yksilön oikeutta elää terveytensä ja hyvinvointinsa kannalta riittävän laadukkaassa ympäristössä. Lisäksi jos suuri joukko henkilöitä joutuu kärsimään vahinkoa samasta tai samanlaisesta laittomasta käytännöstä, joka liittyy tähän direktiiviin perustuvien oikeuksien loukkaukseen, heillä pitäisi olla mahdollisuus käyttää kollektiivisia oikeussuojamekanismeja, jos jäsenvaltiot ovat perustaneet kyseisiä mekanismeja komission suosituksen 2013/396/EU⁴⁷ mukaisesti.
- (22) Paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyn Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välisen toimielinten sopimuksen⁴⁸ 22 kohdan nojalla komission olisi tehtävä tästä direktiivistä arviointi.

⁴⁷ Komission suositus, annettu 11 päivänä kesäkuuta 2013, unionin lainsäädäntöön perustuvien oikeuksien loukkauksiin perustuvia kieltokanteita ja vahingonkorvausvaatimuksia koskeviin jäsenvaltioiden kollektiivisiin oikeussuojakeinoihin sovellettavista yhteisistä periaatteista (EUVL L 201, 26.7.2013, s. 60)

⁴⁸ EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1.

Arvioinnin olisi perustettava tämän direktiivin täytäntöönpanosta saatuun kokemukseen ja sen aikana kerättyihin tietoihin sekä direktiivin 2008/56/EY ja direktiivin 2008/98/EY nojalla kerättyihin tietoihin. Arvioinnin tulisi muodostaa perusta pohdinnalle, joka koskee mahdollisia lisätoimenpiteitä sekä sitä, onko unionissa tehtävän merten roskaantumisen seurannan kannalta tarpeen tarkistaa liitettä, jossa luetellaan kertakäyttöiset muovituotteet. Arvioinnissa olisi käsiteltävä myös sitä, mahdollistaako täytäntöönpanon aikana tapahtunut tieteen ja tekniikan kehitys, mukaan lukien biohajoavien materiaalien kehitys ja kriteerien tai normien laatiminen muovien biohajoavuudesta meriympäristössä, kuten muovia koskevassa EU:n strategiassa esitetään, normin asettamisen tiettyjen kertakäyttöisten muovituotteiden biohajoavuudelle meriympäristössä. Kyseinen normi sisältäisi standardin, jonka mukaan testattaisiin, hajoaisivatko muovit meriympäristössä tapahtuvan fyysisen ja biologisen hajoamisen tuloksena kokonaan hiilidioksidiksi (CO₂), biomassaksi ja vedeksi ajassa, joka on tarpeeksi lyhyt, jotta muovit eivät ole haitallisia meren eliöille eivätkä johda muovin kerääntymiseen ympäristöön. Mikäli näin on, kertakäyttöiset muovituotteet, jotka täyttävät kyseisen normin, voitaisiin vapauttaa kiellosta saattaa näitä tuotteita markkinoille. Vaikka muovia koskevassa EU:n strategiassa käsiteltiin jo tämän alan toimia, siinä tunnustetaan myös haasteet, jotka liittyvät sääntelypuitteiden määrittämiseen biohajoaville muoveille ja jotka johtuvat eri merien erilaisista olosuhteista.

- (23) Jäsenvaltioiden olisi hyväksyttävä tämän direktiivin säännösten rikkomiseen sovellettavia seuraamuksia koskevat säännöt ja varmistettava niiden täytäntöönpano. Seuraamusten olisi oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.
- (24) Jotta voidaan varmistaa yhdenmukaiset edellytykset tämän direktiivin täytäntöönpanolle, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovalta vahvistaa menetelmät, joilla lasketaan niiden kertakäyttöisten muovituotteiden vuotuinen kulutus, joille on asetettu kulutuksen vähentämistä koskevat tavoitteet, tiettyihin kertakäyttöisiin muovituotteisiin kiinnitettävien merkintöjen eritelmät, sekä niiden tietojen muoto, jotka jäsenvaltioiden on toimitettava ja jotka Euroopan ympäristökeskus kerää tämän direktiivin täytäntöönpanosta. Tätä valtaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011⁴⁹ mukaisesti.
- (25) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla toteuttaa tämän direktiivin tavoitteita, joita ovat tiettyjen kertakäyttöisten muovituotteiden ja muovia sisältävien kalastusvälineiden ympäristöön kohdistuvan vaikutuksen ennaltaehkäiseminen ja vähentäminen, kiertotalouteen siirtymisen edistäminen, mukaan lukien innovatiivisten liiketoimintamallien, tuotteiden ja materiaalien tukeminen ja siten sisämarkkinoiden tehokkaan toiminnan edistäminen, vaan ne voidaan toimien laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla, joten unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi,

⁴⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tavoitteet

Tämän direktiivin tavoitteena on ehkäistä ja vähentää tiettyjen muovituotteiden vaikutusta ympäristöön, erityisesti vesiympäristöön, ja ihmisten terveyteen sekä edistää siirtymistä kiertotalouteen, jossa käytetään innovatiivisia liiketoimintamalleja, tuotteita ja materiaaleja, ja siten edistää myös sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa.

2 artikla

Soveltamisala

Tätä direktiiviä sovelletaan liitteessä lueteltuihin kertakäyttöisiin muovituotteisiin sekä muovivaesä sisältäviin kalastusvälineisiin.

3 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 1) 'muovilla' materiaalia, joka koostuu asetuksen (EY) N:o 1907/2006 3 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua polymeeristä, johon on saatettu lisätä lisäaineita tai muita aineita ja joka soveltuu lopputuotteiden pääraakeneosaksi, lukuun ottamatta luonnonpolymeerejä, joita ei ole kemiallisesti muunnettu;
- 2) 'kertakäyttöisellä muovituotteella' tuotetta, joka on tehty kokonaan tai osittain muovista ja jota ei ole suunniteltu tai saatettu markkinoille kestämään elinkaarensa aikana useita käyttökertoja siten, että se palautettaisiin tuottajalle täytettäväksi tai sitä käytettäisiin uudelleen alkuperäiseen tarkoitukseen;
- 3) 'kalastusvälineellä' esinettä tai laitteen osaa, jota käytetään kalastuksessa ja vesiviljelyssä meren elollisten luonnonvarojen pyyntiin tai joka kelluu merenpinnalla ja jolla pyritään houkuttelemaan ja pyytämään tällaisia meren elollisia luonnonvaroja;
- 4) 'kalastusvälinejätteellä' kalastusvälineitä, jotka kuuluvat direktiivissä 2008/98/EY esitetyn jätteen määritelmän soveltamisalaan, mukaan lukien kaikki erilliset osat, aineet tai materiaalit, jotka olivat osa kyseistä kalastusvälinettä tai liitetty siihen, kun se hävitettiin;
- 5) 'markkinoille saattamisella' tuotteen asettamista ensimmäistä kertaa saataville unionin markkinoilla;
- 6) 'asettamisella saataville markkinoilla' tuotteen toimittamista unionin markkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua, kulutusta tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai veloitusetta;
- 7) 'yhdenmukaistetulla standardilla' asetuksen (EU) N:o 1025/2012 2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa määriteltyä yhdenmukaistettua standardia;
- 8) 'jätteellä' direktiivin 2008/98/EY 3 artiklan 1 kohdassa määriteltyä jätettä;

- 9) 'laajennetulla tuottajan vastuuta koskevalla järjestelmällä' direktiivin 2008/98/EY 3 artiklan 21 kohdassa määriteltyä laajennettua tuottajan vastuuta koskevaa järjestelmää;
- 10) 'tuottajalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka käytettävästä myyntitekniikasta riippumatta, 25 päivänä lokakuuta 2011 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2011/83/EU⁵⁰ tarkoitetut etäsopimukset mukaan lukien, saattaa unionin markkinoille kertakäyttöisiä muovituotteita ja muovisia sisältäviä kalastusvälineitä, lukuun ottamatta henkilöitä, jotka harjoittavat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1380/2013⁵¹ 4 artiklan 28 kohdassa tarkoitettua kalastustoimintaa;
- 11) 'keräyksellä' direktiivin 2008/98/EY 3 artiklan 10 kohdassa määriteltyä keräystä;
- 12) 'käsittelyllä' direktiivin 2008/98/EY 3 artiklan 14 kohdassa määriteltyä käsittelyä;
- 13) 'pakkauksella' direktiivin 94/62/EY 3 artiklan 1 kohdassa määriteltyä pakkausta;
- 14) 'sataman vastaanottolaitteilla' direktiivin 2000/59/EY 2 artiklan e kohdassa määriteltyjä sataman vastaanottolaitteita.

4 artikla

Kulutuksen vähentäminen

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, joilla vähennetään merkittävästi liitteen A osassa lueteltujen kertakäyttöisten muovituotteiden kulutusta niiden alueella, viimeistään *[kuuden vuoden kuluttua päivästä, jona tämä direktiivi on viimeistään saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä]*.
- Näihin toimenpiteisiin voivat kuulua kansallisen kulutuksen vähentämistä koskevat tavoitteet, toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kyseisille tuotteille vaihtoehtoisia uudelleenkäytettäviä tuotteita asetetaan myyntipaikassa loppukuluttajan saataville, sekä taloudelliset välineet, kuten sen varmistaminen, ettei kertakäyttöisiä muovituotteita tarjota loppukuluttajalle myyntipaikassa ilmaiseksi. Nämä toimenpiteet voivat vaihdella riippuen ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen tuotteiden ympäristövaikutuksista.
2. Komissio voi antaa täytäntöönpanosäädöksen, jossa vahvistetaan menetelmä 1 kohdassa tarkoitettujen kertakäyttöisten muovituotteiden kulutuksen merkittävän vähennyksen laskemiseksi ja todentamiseksi. Tämä täytäntöönpanosäädös hyväksytään 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

5 artikla

Markkinoille saattamista koskevat rajoitukset

⁵⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/83/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta (EUVL L 304, 22.11.2011, s. 64–88).

⁵¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1380/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, yhteisestä kalastuspolitiikasta, neuvoston asetusten (EY) N:o 1954/2003 ja (EY) N:o 1224/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 2371/2002 ja (EY) N:o 639/2004 ja neuvoston päätöksen 2004/585/EY kumoamisesta (EUVL L 354, 28.12.2013, s. 22).

Jäsenvaltioiden on kiellettävä liitteen B osassa lueteltujen kertakäyttöisten muovituotteiden saattaminen markkinoille.

6 artikla

Tuotevaatimukset

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että liitteen C osassa luetellut kertakäyttöiset muovituotteet, joiden korkit ja kannet on valmistettu merkittävältä osin muovista, voidaan saattaa markkinoille ainoastaan, jos korkit ja kannet pysyvät kiinni tuotteessa tuotteen suunnitellun käyttövaiheen ajan.
2. Tämän artiklan soveltamista varten metallikorkkien, joissa on muoviset tiivisteet, ei katsota olevan valmistettu merkittävältä osin muovista.
3. Komissio pyytää eurooppalaisia standardointijärjestöjä laatimaan yhdenmukaistettuja standardeja, jotka liittyvät 1 kohdassa esitettyyn vaatimukseen.
4. Siitä päivämäärästä alkaen, jona 3 kohdassa tarkoitetut yhdenmukaistetut standardit julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, 1 kohdassa tarkoitettujen juomapakkausten, jotka ovat kyseisten standardien tai niiden osien mukaisia, on katsottava olevan kyseisten standardien tai niiden osien kattaman 1 kohdassa säädetyn vaatimuksen mukaisia.

7 artikla

Merkintävaatimukset

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kuhunkin liitteen D osassa mainittuun markkinoille saatettuun kertakäyttöiseen muovituotteeseen on liitetty näkyvästi ja pysyvästi helposti luettavissa oleva merkintä, jossa esitetään kuluttajille yksi tai useampi seuraavista tiedoista:
 - a) kyseessä olevalle tuotteelle sopivat jätteenhävitysvaihtoehdot tai sen osalta vältettävät jätteenhävitysvaihtoehdot,
 - b) roskaantumisesta tai kyseisten tuotteiden muusta epäasiallisesta jätteenhävityksestä johtuvat haitalliset ympäristövaikutukset, tai
 - c) tuotteessa oleva muovi.
2. Komissio antaa viimeistään [12 kuukauden kuluttua ennen päivämäärää, jona tämä direktiivin on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä] täytäntöönpanosäädöksen, jossa vahvistetaan eritelmät 1 kohdassa tarkoitettuja merkintöjä varten. Tämä täytäntöönpanosäädös hyväksytään 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

8 artikla

Laajennettu tuottajan vastuu

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että perustetaan laajennettua tuottajan vastuuta koskevat järjestelmät kaikkia liitteen E osassa lueteltuja, unionin markkinoille saatettuja kertakäyttöisiä muovituotteita varten laajennettua tuottajan vastuuta koskevien direktiivin 2008/98/EY säännösten mukaisesti.
2. Edellä 1 kohdan mukaisesti perustettujen järjestelmien osalta jäsenvaltioiden on varmistettava, että liitteen E osassa lueteltujen kertakäyttöisten muovituotteiden

tuottajien on huolehdittava kyseisistä kertakäyttöisistä muovituotteista koostuvan jätteen keräyksen kustannuksista ja sitä seuraavista tuotteiden kuljetuksen ja käsittely kustannuksista, mukaan lukien kustannukset, jotka aiheutuvat roskaantumisen puhdistamisesta ja kyseisiin tuotteisiin liittyvistä 10 artiklassa tarkoitetuista valistustoimenpiteistä.

Kun kyseessä ovat kertakäyttöiset muovituotteet, jotka ovat pakkauksia, tässä kohdassa säädetyillä vaatimuksilla täydennetään direktiivissä 94/62/ETY ja direktiivissä 2008/98/EY säädetyjä laajennettua tuottajavastuuta koskevia järjestelmiä.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että perustetaan laajennettua tuottajan vastuuta koskevat järjestelmät unionin markkinoille saatettuja kalastusvälineitä varten laajennettua tuottajan vastuuta koskevien direktiivin 2008/98/EY säännösten mukaisesti.
4. Mitä tulee 3 kohdan mukaisesti perustettuihin järjestelmiin, jäsenvaltioiden on varmistettava, että muovia sisältävien kalastusvälineiden tuottajat huolehtivat muovia sisältävän kalastusvälinejätteen keräyksen kustannuksista, kun jäte on toimitettu asianmukaisiin sataman vastaanottolaitteita koskevan unionin lainsäädännön mukaisiin sataman vastaanottolaitteisiin tai muihin vastaaviin keräysjärjestelmiin, jotka jäävät sataman vastaanottolaitteita koskevan unionin lainsäädännön ulkopuolelle, sekä jätteen sen jälkeisen kuljetuksen ja käsittelyn kustannuksista sen jälkeen. Tuottajien on myös huolehdittava muovia sisältäviin kalastusvälineisiin liittyvistä 10 artiklassa tarkoitettujen valistustoimenpiteiden kustannuksista.

Tässä kohdassa säädetyillä vaatimuksilla täydennetään sataman vastaanottolaitteita koskevan unionin lainsäädännön vaatimuksia, joita sovelletaan kalastusaluksista peräisin olevaan jätteeseen.

9 artikla

Erilliskeräys

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta vuoteen 2025 mennessä kerätään erikseen liitteen F osassa lueteltuja kertakäyttöisiä muovituotteita määrä, joka vastaa painona 90 prosenttia kyseisistä kertakäyttöisistä muovituotteista, jotka saatetaan markkinoille tietyssä vuonna. Kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi jäsenvaltiot voivat muun muassa:

- a) perustaa pantillisia palautusjärjestelmiä tai
- b) asettaa erilliskeräystavoitteita asianmukaisia laajennettua tuottajavastuuta koskevia järjestelmiä varten.

10 artikla

Valistustoimenpiteet

Jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteitä, jotta kuluttajille voidaan antaa liitteen G osassa lueteltuja kertakäyttöisiä muovituotteita ja muovia sisältäviä kalastusvälineitä koskevia tietoja seuraavista:

- a) käytettävissä olevat uudelleenkäyttöjärjestelmät ja jätehuoltovaihtoehdot kyseisiä tuotteita ja muovia sisältäviä kalastusvälineitä varten sekä parhaat käytännöt direktiivin 2008/98/EY 13 artiklan mukaisesti suoritettavaa ympäristöä suojelevaa jätehuoltoa varten;

- b) roskaantumisen sekä kyseisistä tuotteista ja muovista sisältävistä kalastusvälineistä aiheutuvan jätteen muun epäasianmukaisen loppukäsittelyn vaikutukset ympäristöön ja erityisesti meriympäristöön.

11 artikla

Toimenpiteiden koordinointi

Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että tämän direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä ja täytäntöönpanemiseksi toteutetut toimenpiteet muodostavat erottamattoman osan ja noudattavat direktiivin 2008/56/EY 13 artiklan mukaisesti perustettuja toimenpideohjelmia niissä jäsenvaltioissa, joilla on merivesiä, direktiivin 2000/60/EY 11 artiklan mukaisesti perustettuja toimenpideohjelmia, direktiivin 2008/98/EY 28 artiklan mukaisesti perustettuja jätehuoltosuunnitelmia ja 29 artiklan mukaisesti perustettuja jätteen syntymisen ehkäisemistä koskevia ohjelmia sekä unionin lainsäädännön nojalla aluksista peräisin olevaa jätettä varten laadittuja jätteen vastaanotto- ja käsittelysuunnitelmia.

Jäsenvaltioiden 4–9 artiklan saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä ja täytäntöönpanemiseksi toteuttamissa toimenpiteissä on noudatettava unionin elintarvikelainsäädäntöä, jotta varmistetaan, että elintarvikehygieniaa tai elintarviketurvallisuutta ei vaaranneta.

12 artikla

Muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että luonnollisilla henkilöillä ja oikeushenkilöillä on kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti mahdollisuus saattaa tuomioistuimessa tai muussa laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa elimessä 5, 6, 7 ja 8 artiklan täytäntöönpanoon liittyvien päätösten, toimien tai laiminlyöntien asiasisällön taikka niihin liittyvien menettelyjen laillisuus uudelleen tutkittavaksi, jos yksi seuraavista edellytyksistä täyttyy:

- a) asia koskee riittävästi niiden etua;
- b) ne väittävät oikeuttaan heikennettävän, jos jäsenvaltion hallintolainkäyttöä koskevassa lainsäädännössä edellytetään tällaista ennakkoehtoa.

2. Jäsenvaltioiden on määritettävä, missä vaiheessa moite päätöksiä, toimia tai laiminlyöntejä vastaan voidaan esittää.

3. Jäsenvaltioiden on määriteltävä, mikä muodostaa riittävän edun tai oikeuden heikentymisen, tavoitteenaan antaa yleisölle, jota asia koskee, laaja muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus.

Kaikkien kansallisen lainsäädännön vaatimukset täyttävien ympäristönsuojelua edistävien valtioista riippumattomien järjestöjen edun katsotaan olevan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetulla tavalla riittävä.

Niillä katsotaan myös olevan oikeuksia, joita on mahdollista heikentää 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

4. Edellä oleva 1, 2 ja 3 kohta ei estä mahdollisuutta, että hallintoviranomainen alustavasti tutkii asian, eivätkä ne vaikuta vaatimukseen, jonka mukaan hallinnolliset muutoksenhakumenettelyt on saatettava loppuun ennen kuin asia saatetaan tuomioistuimessa tutkittavaksi, silloin kun kansallisessa lainsäädännössä on tällainen vaatimus.

5. Edellä 1–4 kohdassa mainittujen menettelyjen tulee olla oikeudenmukaisia, tasapuolisia ja oikea-aikaisia, eivätkä ne saa olla niin kalliita, että se olisi esteenä menettelyyn osallistumiselle.
6. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisön saatavilla on käytännön tietoja mahdollisuudesta turvautua hallinnollisiin ja tuomioistuimissa tapahtuviin muutoksenhakumenettelyihin.

13 artikla

Täytäntöönpanon seuranta koskevat tiedot

1. Sanotun rajoittamatta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/4/EY⁵² ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2007/2/EY⁵³ soveltamista, jäsenvaltioiden on Euroopan ympäristökeskuksen avustuksella luotava tietokokonaisuus, joka sisältää:
 - a) tiedot liitteen A osassa luetelluista kertakäyttöisistä muovituotteista, jotka saatetaan unionin markkinoille joka vuosi, jotta voidaan osoittaa 4 artiklan 1 kohdan mukainen kulutuksen väheneminen;
 - b) tiedot jäsenvaltioiden toteuttamista toimenpiteistä 4 artiklan 1 kohdan soveltamista varten.Ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettuja tietoja päivitetään vuosittain 12 kuukauden kuluessa sen viitevuoden lopusta, josta ne on kerätty. Jos mahdollista, kyseisten tietokokonaisuuksien esittämiseen on käytettävä paikkatietopalveluja sellaisina kuin ne on määritetty direktiivin 2007/2/EY 3 artiklan 4 kohdassa.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että komissiolla ja Euroopan ympäristökeskuksella on pääsy 1 kohdan mukaan luotuihin tietokokonaisuuksiin.
3. Euroopan ympäristökeskuksen on säännöllisesti julkaistava ja saatettava ajan tasalle unionin laajuinen yleiskatsaus jäsenvaltioiden keräämien tietojen perusteella. Unionin laajuisen yleiskatsauksen on tilanteen mukaan sisällettävä tämän direktiivin tuotosten, tulosten ja vaikutusten indikaattorit, unionin laajuiset yleiskartat ja jäsenvaltioiden yleiskatsaukset.
4. Komissio voi antaa täytäntöönpanosäädöksiä, joissa vahvistetaan 1 kohdassa tarkoitettujen tietokokonaisuuksien ja tietojen muoto. Täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

14 artikla

Seuraamukset

Jäsenvaltioiden on säädettävä tämän direktiivin nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. Säädettyjen seuraamusten on oltava tehokkaita,

⁵² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/4/EY, annettu 28 päivänä tammikuuta 2003, ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta ja neuvoston direktiivin 90/313/ETY kumoamisesta (EUVL L 41, 14.2.2003, s. 26).

⁵³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/2/EY, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2007, Euroopan yhteisön paikkatietoinfrastruktuurin (INSPIRE) perustamisesta (EUVL L 108, 25.4.2007, s. 1).

oikeasuhteisia ja varoittavia. Jäsenvaltioiden on viimeistään *[kahden vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta]* ilmoitettava nämä säännökset ja toimenpiteet komissiolle, ja jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikki niitä koskevat myöhemmät muutokset.

15 artikla

Arviointi ja uudelleentarkastelu

1. Komissio tekee arvioinnin tästä direktiivistä viimeistään *[kuuden vuoden kuluttua päivästä, jona tämä direktiivi on viimeistään saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä]*. Kyseisen arvioinnin perustana on oltava 13 artiklan mukaisesti saatavilla olevat tiedot. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle arviointia ja 2 artiklassa tarkoitetun kertomuksen laadintaa varten tarvittavat lisätiedot.
2. Komissio esittää Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle kertomuksen 1 kohdan mukaisesti suoritetun arvioinnin tärkeimmistä tuloksista.
3. Kertomuksessa arvioidaan myös,
 - a) onko tarpeen tarkistaa liitettä, jossa luetellaan kertakäyttöiset muovituotteet;
 - b) onko mahdollista asettaa sitovat määrälliset unionin tavoitteet kulutuksen vähentämiselle ja erityisesti liitteen A osassa lueteltujen kertakäyttöisten muovituotteiden kulutuksen vähentämiselle;
 - c) onko tiede ja tekniikka kehittynyt riittävästi ja onko laadittu muovien biohajoavuudesta meriympäristössä kriteereitä tai normeja, joita sovelletaan tämän direktiivin soveltamisalaan sisältyviin kertakäyttöisiin muovituotteisiin ja niitä korvaaviin kertakäyttöisiin tuotteisiin sen määrittämiseksi, minkä tuotteiden markkinoille saattamista ei mahdollisesti enää tarvitsee rajoittaa.

16 artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa direktiivin 2008/98/EY 39 artiklalla perustettu komitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.
2. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa.

17 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään *[kahden vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta]*. Niiden on viipymättä toimitettava nämä säännökset kirjallisina komissiolle.

Jäsenvaltioiden on sovellettava 5 artiklan ja 7 artiklan 1 kohdan noudattamisen edellyttämiä säännöksiä *[kahden vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta]* ja 6 artiklan 1 kohdan noudattamisen edellyttämiä säännöksiä *[kolmen vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta]* alkaen.

Tässä kohdassa tarkoitetuissa jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä säännellyistä kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

18 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

19 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja